

Projekat finansiran od strane EU i kojim
upravlja Kancelarija Evropske Unije na Kosovu

Mreža Žena Kosova

Podržava, zaštića i promoviše prava i interes žena i devojaka

Godišnji Izveštaj 2016.

Mreža žena Kosova

**Godišnji Izveštaj
2016.**

© Mreža žena Kosova, mart, 2017. godine.

Sva prava zadržana. Ova publikacija se može slobodno kopirati i distribuirati u celini ili delimično, sve dok je autor prepoznat.

Ovaj izveštaj je publikovan s podrškom Evropske Unije. Sadržaj ove publikacije je pod punoj odgovornosti Mreže Žena Kosova i ni na koji način ne predstavlja službeni stav Evropske Unije.

www.womensnetwork.org

Štampao: Night Design u Prištini, Kosovo, upotreboom ekološkog štampanja

SADRŽAJ

PISMO PREDSEDAVAJUĆE ODBORA MŽK-a	7
UVOD	11
Naša vizija.....	11
Naša misija	11
Naša strategija.....	11
O našem godišnjem izveštaju	12
IZGRADNJA KAPACITETA MŽK-a.....	13
Poboljšana solidarnost među organizacijama kojima rukovode žene na Kosovu.....	13
Poboljšan institucionalni kapacitet MŽK-a i njenih članica ka većem kapacitetu zastupanja i dugoročna održivost mreže	15
Poboljšana klima finansiranja za organizacije za ženska prava.....	29
POVEĆANJE UČEŠĆA ŽENA U POLITICI I ODLUČIVANJU	31
Povećano je i poboljšano učešće žena u politici i odlučivanju na opštinskom i nacionalnom nivou	
prema Zakonu o ravnopravnosti polova	31
Poboljšana institucionalizacija rodno ravnopravnog budžeta.....	36
POBOLJŠANJE PRISTUPA ŽENA KVALITETNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI.....	39

Državni službenici i zdravstvene ustanove su imale više odgovornosti za rešavanje kršenja prava žena na zdravstvenu zaštitu	39
ŽIVOT BEZ RODNOZASNOVANOG NASILJA	42
Poboljšana implementacija zakonskog okvira o nasilju u porodici, uključujući institucionalni odgovor u pomaganju lica koje su pretrpele nasilje.....	43
Svest i pažnja u rešavanju rodno zasnovanog nasilja je poboljšana među zvaničnicima i građanima, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uznevredjivanje	46
Postoje poboljšane politike i procedure za rešavanje seksualnog uznevredjivanja.....	48
Poboljšana institucionalna i javna podrška za osobe koje su pretrpele seksualno nasilje tokom rata	50
UNAPREĐENJE EKONOMSKOG OSNAŽIVANJA ŽENA.....	52
Više žena osigurava zaposlenje.....	52
Više žena ima pristup svojim pravima na nasledstvo i imovinu	54
Poboljšani pristup žena resursima u okviru porodice MŽK nije radila na tome direktno tokom 2016, pored drugih aktivnosti koje su veće pomenute.	56
Poboljšane mere u kojoj politike i programi EU-a uključuju poboljšanu polnu perspektivu MŽK je ostvarila napredak ka ovom cilju, kao što je prikazano na sledećem rezultatu.	56
PROCENA RADA MŽK.....	58
MŽK FINANSIJSKI IZVEŠTAJ ZA 2016. GODINU	60
Dodatak I. Postignuća zagovaranja Lobija za Rodnu Ravnopravnost na Kosovu u 2016. Godini.....	75

PISMO PREDSEDAVAJUĆE ODBORA MŽK-a

Poštovani članovi Skupštine Mreže,

Svaki kraj godine je pogodan trenutak za reflektovanje, za radovanje uspesima i uživanje u njima, ali i za izvlačenje pouka iz onoga gde smo mogli da uradimo više! Takođe i da se prisjetimo onih koje smo izgubili i onih koji će uvek ostati inspiracija našem radu i životu. Želela bih da se uspesi Mreže, koja danas broji ukupno 111 nevladinih organizacija, tako različitih i raznovrsnih članica, posvetimo i da se podsetimo aktivistkinja koje će svojim radom ostati velika inspiracija za sve nas!

Neko bi možda mogao da kaže da aktivizam danas nije tradicionalan oblik kada su žene i mlade devojke u različitim zemljama sveta uspela samo protestima zatražiti svoje pravo glasa ili da budu birane. Dok je globalno bilo pokreta u ostvarivanju prava žena, naravno i metode su se promenile, ali su oblici diskriminacije i nejednakosti danas više prikriveni i manje vidljivi. To ne znači da se trebamo sakrivati od realnosti i da ne zahtevamo uz primenu različitih sredstava kao i poštovanje i potpuno sprovođenje prava, svakog dana kako bi smo zaustavili nejednakost. Nejednakosti je danas svugde, kako u manjem broju zaposlenih žene u poređenju sa zaposlenim muškarcima, nejednakim platama za žene za isti posao koji rade sa muškarcima, u korišćenju kredita i razvoju biznisa, usled ne posedovanja nekretnina koje su registrovane na imenima žena, kao i niskog učešća žena u donošenju odluka i nejednake raspodelе sredstava i budžeta prilikom njegove izrade. Nažalost mnogi prioriteti ostaju izrađeni u muškim

tradicionalnim gostinskim odajama (*prim. prev. „oda“ na Albankom jeziku*) i odražavaju samo njihove potrebe.

Međutim, verujem da su feministkinje danas odlučne u tome da se barem ne slože sa korišćenjem različitih oblika aktivizma, već da im je isti cilj da pruže jednakе mogućnosti ženama i devojkama da odlučuju o svom životu u skladu sa potrebama i interesima koje imaju. Danas metode aktivizma mogu biti različite, kao grupni rad za izmenu zakona, izrada senzitivnijih zakona u pravnom smislu, faktično i detaljno istraživanje radi obezbeđivanja neophodnih činjenica za izmenu politika, kao i aktivno učešće žena u zakonodavstvu i izradi zakona. Takođe i uspostavljanje različitih mehanizama za zaštitu onih koji su preživeli torturu ali i za promovisanje jednakosti, kao i upotrebu protesta uporedo sa svim ovim metodama radi podizanja svesti i aktivnog delovanja.

Slučaj izlaska hiljada žena i devojaka u Poljskoj radi sprečavanja izglasavanja Zakona o abortusu u Poljskoj od strane Skupštine, je bio primer kada su žene odlučile da jedan ponedeljak ne odu na posao već da se obuku u crno, takozvani „Crni ponedeljak“. Više od 100.000 ljudi, uglavnom žena izašlo je toga dana na ulice i uticalo na glasanje u Skupštini kako ne bi prošao diskriminatorski zakon i to u jednoj državi koja je članica Evropske unije, a koji je predlagao zabranu abortusa i u slučajevima silovanja. Ovakva mobilizacija pokazuje snagu, kada se reaguje hrabro i sa građanskom smelošću ali i sjedinjenost oko ideje aktivizma.

Aktivizam na Kosovu nastavlja i ostaje tako različit i raznovrsan jer žene nisu homogena masa sa istim potrebama. Stoga se i koriste različite metode aktivizma u različitim periodima razvoja zasnivajući se na kontekst u kojem se deluje. Nažalost, ne često se ovaj aktivizam prihvata i priznaje.

Stoga ćemo nastaviti da se zalažemo za donošenje povoljnijih zakona kako za rešavanje ove istorijske nejednakosti kao što je zaštita kvote u izbornom sistemu, mobilisanje žena u Skupštini da izadu iz svoje stranačke perspektive i da zastupaju interes žena pošto su već tamo neka zastupaju ova prava, a takođe ćemo lobirati za stvaranje mogućnosti sa se država stara o deci predškolskog uzrasta kako bi se povećala zaposlenost žena na Kosovu, gde je trenutno stopa zaposlesnoti najniža u regionu. Verujem da imamo puno razloga za mobilizaciju, proteste i aktivizam. Nadam se da će ovaj aktivizam u budućnosti doprineti još većem broju žena i devojaka koje zahtevanju ostvarivanja njihovih prava, zahtevanja jedne funkcionalne države kao i zahtevanje ravnopravne raspodele sredstava u porodici i društvu uz povećanje učešća žena i devojaka u donošenju odluka.

I na samom kraju želim pomenuti da ovu uspešnu godinu Mreže posvetim pravim aktivistima koji su dali izuzetan doprinos u razvoju mreže i uopšte u promovisaniju jednakih mogućnosti za žene i muškarce na Kosovu koji su svojim radom tražili da svaka osoba razvije svoj pun potencijal. Posvetila bih ovu godinu uspeha ali i izazova velikom gubitku aktivistkinja Advije Gashi i Drite Vukshinaj koje su se uvek borile za pravdu, jednakost i dostojan tretman lica sa različitim sposobnostima kao i Ajshe Nuhiu za svoj neprestani rad naročito za starije žene i za jednu dostojanstveniju starost! Sasvim na kraju ovu uspešnu godinu posvećujemo i počasnom članu Odbora MŽK, gospođi Sevdije (Çarkaxhiju) Ahmeti jedne nesvakidašnje žene, aktivistkinje za primer koja je bila model i inspiracija mnogima od nas u našem radu. Ona nikada nije čutala kada su se naša prava kao naroda ali i prava žena tokom rata bila kršena, nije čutala kako bi osigurala bolji i dostojanstveniji život svim našim ženama i devojkama i zbog toga su i joj i data međunarodna priznanja u inostranstvu. Žene kao Sevdija neće više biti! Ove

aktivistice su nam svojim radom i delom utrli put i pokazali su nam da se život mora živeti potpuno a ne samo da budemo njegovi nemi posmatrači i da moramo biti deo procesa i realnih promena.

Ariana Qosaj-Mustafa

UVOD

Naša vizija

Mreža žena Kosova (MŽK) zamišlja Kosovo, gde su žene i muškarci jednak i imaju jednake mogućnosti za obrazovanje, zapošljavanje, političko učešće, zdravstvo i život bez nasilja.

Naša misija

Naša misija je da podržimo, zaštitimo i promovišemo prava i interes žena i devojaka širom Kosova, bez obzira na njihova politička uverenja, religiju, starost, stepen obrazovanja, seksualno orijentisanje i mogućnosti. MŽK ispunjava svoju misiju kroz razmenu iskustava i informacija, partnerstvo i umrežavanje, istraživanje, zastupanje i usluge.

Naša strategija

Ka ostvarivanju naše misije, MŽK-a je sastavila Strateški Plan za 2015. do 2018. godine (dostupan na našoj internet stranici). Cilj strategije je da usmeri posao MŽK-a tokom ovog perioda. Strategija je sačinjena u 2014. godini u saradnji sa članovima MŽK-a, Odbora direktora i ostalih ključnih partnera i zainteresovanih strana. Strategija MŽK-a obuhvata pet programskih oblasti: I) Izgradnja kapaciteta MŽK-a; II) Žene u politici i odlučivanju; III) Prava žena na zdravstvenu zaštitu; IV) Protiv rodno zasnovanog nasilja; i V) Ekonomsko osnaživanje žena.

O našem godišnjem izveštaju

Svake godine mi izveštavamo našim članicama, partnerima i priateljima o napretku koji smo postigli u pravcu postizanja strateških ciljeva. Ovaj i izveštaj obuhvata informacije koje se odnose na aktivnosti MŽK-a od 1.Januara do 31. Decembra 2016. godine. Ovaj izveštaj je podeljen u pet delova, uključujući dugoročne ciljeve MŽK-a:

- Izgradnja kapaciteta MŽK-a
- Podrška ženskog učešća u politici i odlučivanju
- Poboljšanje ženskog pristupa kvalitetnoj zdravstvenoj nezi
- Smanjenje rodno zasnovanog nasilja
- Unapređenje ekonomskog osnaživanja žena

U ovom izveštaju predstavljeni su postignuti napredci i rezultati postignutim tokom 2016. godine, za svaki od ovih programa. Delovi u nastavku uključuju informacije o napretku koji je ostvaren u svakom očekivanom ishodu (tamnocrni tekst) i rezultatu (iskošeni tekst). Mi se takođe odražavamo i na ukupno ostvarenje našeg Strateškog plana za 2015-2018. godinu. Ovaj izveštaj takođe sadrži korisne informacije o našem budžetu, podržaocima, Odboru direktora, Savetodavnom odboru, osoblju, pripravnicima, volonterima i članicama i primaocima grantova.

IZGRADNJA KAPACITETA MŽK-a

Naš program za izgradnju kapaciteta ima sveopšti cilj da osigura da: postoji održivi ženski pokret na Kosovu. Sledeći indikator koji pokazuje da je MŽK pokazala napredak ka postizanju ovoga cilja je činjenica da je MŽK implementirala Strategiju MŽK-a za 2015-2018. godinu više od 63%, što pokazuje porast za više od 10 posto u odnosu na prošlu godinu. Štaviše, broj individualnih članova MŽK-a je povećan sa 38 na 53; i mlade žene i muškarci su preuzeli inicijative ka unapređenju pokreta, pokazujući kapacitete budućih generacija da nastave da slede pokret. MŽK-a i članovi lobija su ostali i dalje aktivni. U 2016. godini, MŽK-a je postigla sledeće rezultate što je doprinelo postizanju ovog opštег cila, kao što je predviđeno u našoj Strategiji.

Poboljšana solidarnost među organizacijama kojima rukovode žene na Kosovu

Iskustvo MŽK-a ukazuje da je unapređenje i održavanje solidarnosti među organizacijama kojima rukovode žene od ključnog značaja ka izgradnji održivog ženskog pokreta, u suprotnom će konkurenčija podrivati napore u pravcu zajedničkih ciljeva. MŽK je napredovala ka postizanju ovog ishoda preko sledećih početnih rezultata.

Članice MŽK su informisale o inicijativama ostalih članica, aktivnostima MŽK-a, finansijskim mogućnostima i ostalim korisnim informacijama

MŽK-a je organizovala pet dvomesečna sastanka članica, na kome su 165 raznih članova, partneri i pristalice razmenile informacije; organizovalno je najmanje sedam zajedničkih inicijativa i dobila informacije o aktivnostima MŽK-a i njihovim drugim aktualnim aktivnostima. Tokom sastanka, članice MŽK-a su igrale važnu ulogu u saradnji za sprovođenje strategije MŽK-a, kroz zajedničke inicijative zagovaranja, kao i nadgledanje i ocenjivanje rada MŽK-a.

Više mladih aktivistkinja je uključeno u MŽK

MŽK-a je tražila da se uključe mlade žene i muškarci aktivisti u aktivnostima na opštinskom i nacionalnom nivou. MŽK-a je obezbedila staziranje za 62 mladih žena. Ovo im je pružilo mogućnost da steknu veštine u organizovanju, istraživanju, zagovaranju, rodnoj ravnopravnosti u zastupanju ljudskih prava i odnosa sa javnošću, jačanju veština članova Kosovskog ženskog pokreta.

Jačanje međuetničkog razumevanja i saradnje među pojedincima i grupama civilnog društva na Kosovu i Srbiji

Pored izgradnje saradnje kroz redovne sastanke MŽK-a i zajedničke inicijative zagovaranja, MŽK-a je obezbeđila mogućnosti za međuetničku saradnju u organizacijama koje su primile grantove preko Fonda žena Kosova i njihovih korisnika.

Žene u crnom Srbije su organizovale dva okrugla stola na Kosovu sa članovima MŽK-a na temu mira, bezbednosti i pravde. Tokom ovih sastanaka, razgovarano je o nastavku ženskog suda za alternativnu pravdu za zločine počinjene nad ženama tokom 1990-ih.

Na poziv Centra za mir i toleranciju, MŽK-a je predstavila situaciju u vezi sa rodno zasnovanim nasiljem na Kosovu, sa fokusom na nasilje u porodici, seksualno uznemiravanje i seksualno nasilje tokom rata. Ova konferencija je uključila albanske i srpske učesnike iz različitih regiona na Kosovu i međunarodne organizacije koje deluju na Kosovu i rade na rodno zasnovanom nasilju i trgovini ljudima, kao što su Evropska komisija, Evropski savet, UN na severu Kosova i UNMIK.

Poboljšan institucionalni kapacitet MŽK-a i njenih članica ka većem kapacitetu zastupanja i dugoročna održivost mreže

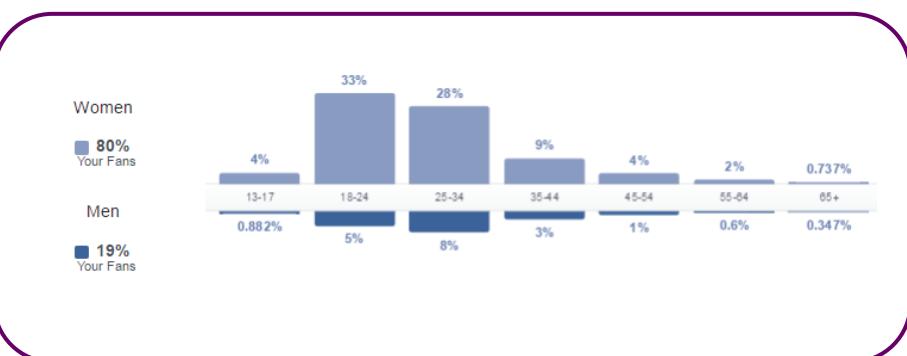
Održiv ženski pokret ne može da postoji bez njenih članica koje drže pokret živim. Zato MŽK-a kontinuirano podržava svoje članice u unapređenju njihovih kapaciteta. Radionice, nadgledanje i Fond

žena Kosova su podržali članice MŽK-a u jačanju svojih organizacija, kao što je prikazano sledećim rezultatima.

MŽK, njene članice i njihov rad je vidljiviji potencijalnim partnerima, međunarodno aktivnim ženama i potencijalnim pristalicama

MŽK-a je redovno promovisala rad svojih članica putem internet stranice MŽK-a, Facebook stranice i mesečnog e-biltena Kosovar Women's Voice (Glas žena Kosova). MŽK-a je povećala svoje raznovrsne Facebook sledbenike sa 5,477 u 2015. godini na 8,466 u 2016. godini (do 30. Decembra). Facebook stranica MŽK-a FemACT ima 828 sledbenika. MŽK-a takođe upravlja novom stranicom '*Lobi për Barazi Gjinore*'[Lobi za rodnu ravnopravnost], koja sada ima 1,571 sledbenika. MŽK-a je počela da koristi i druge društvene medije,

kao što su Twitter, čiji je broj sledbenika povećan sa 330 na 588 i Instagram čiji se broj sledbenika uvećao sa 490 na 676. Ove godine internet stranica je imala 5,388 pregled stranica, 1,672 sesija i 1,081 korisnika.

MŽK-a je redovno pisala članke o članicama MŽK-a u našem mesečnom biltenu *Kosovar Women's Voice*, koji dostiže broj od stotine ljudi širom sveta. MŽK-a je takođe poslala 29 saopštenja za štampu u 2016. godini:

1. MŽK-a danas preduzima akciju za brisanje grafita sa portretom predsednice Atifete Jahjaga (3. Januar),
2. MŽK-a najoštije osuđuje slučaj seksualnog uz nemiravanja maloletnice od strane opštinskog službenika u Istoku (13. Januar)
3. MŽK-a osuđuje akte nasilja u Peći i Prizrenu, kao i traži da osumnjičeni za izvršenje krivičnih dela budu privedeni pravdi (19. Januar)
4. Marš Milijarda na nogama (12. Februar)
5. Poziv na objavljuvanje izveštaja "Seksualno uz nemiravanje na Kosovu" (15. Februar)
6. Reakcija protiv poslanika Aljbulgjene Hadžiju (20. Februar)
7. MŽK-a objavljuje novi izveštaj: Seksualno uz nemiravanje na Kosovu (22. Februar)
8. Nova telefonska aplikacija za prijavljivanje seksualnog uz nemiravanja: "Hodaj slobodno" (24. Februar)
9. Marširamo, ne slavimo! Protest protiv rodno zasnovanog nasilja: Nema više opravdanja! (7. Mart)

10. MŽK-a reaguje protiv seksualnog uznemiravanja maloletnice od strane poslanika Bekima Muja (10. Mart)
11. Predsednica Kosova i Vlada Kosova uz podršku Mreže žena Kosova pokreću rodno odgovorno budžetiranje (14. Mart)
12. MŽK-a osuđuje diskriminatorski rečnik kojeg je upotrebio Jakup Krasniqi (6. April)
13. 21 organizacije žena su doatile grantove u vrednosti od 64.400 € iz Fonda žena Kosova (28. April)
14. MŽK-a objavljuje radni dokument: Postizanje ravnoteže: Mogućnosti politika u cilju informisanja o izmeni i dopuni Zakona o radu (3. Maj)
15. MŽK-a najošttrije osuđuje skandalozno ponašanje prema Doniki Gervalu (21. Maj)
16. MŽK-a objavljuje novi izveštaj “Planiranje budžeta za bolje obrazovanje” (1. Jun)
17. MŽK-a reaguje protiv rodno zasnovanog nasilja na Kosovu (28. Jun)
18. Rogova se poziva da bude član Savetodavnog veća NATO-a o rezoluciji 1325 (6. Jul)
19. Forum pozorišna predstava “HISJA” (11.Jul)
20. Majljinda koja je učinila više za državu nego što je država učinila za nju (9. Avgust)
21. I MŽK-a podržava protest protiv imenovanja Vuka Jeremića za Generalnog sekretara UN-a (25.Avgust)
22. MŽK-a reaguje protiv nasilja nad devojkom u opštini Orahovac (14. Oktobar)
23. Protest: Dosta više sa izgovorima (16. Oktobar)
24. Rogova učestvuje na prvom sastanku novog Savetodavnog veća NATO-a o rezoluciji 1325 (18. Oktobar)

25. Novo istraživanje zahteva povećanje mogućnosti za brigu o deci na Kosovu (31. Oktobar)
 26. Ministarstva se zalažu za dalje sprovođenje rodno odgovornog budžetiranja (8. Novembar)
 27. Fond žena Kosova će izdvojiti 63,974.05 € za 17 organizacija na čelu sa ženama (9. Novembar)
 28. MŽK-a se priseća aktivistkinje za prava žena, Sevdije Ahmeti koja je danas preminula (19. Novembar)
 29. Dana 25. novembra MŽK-a organizuje marš "Nema opravdanja" (24. Novembar).
- MŽK-a je nastojala da sve publikacije i većina online informacija budu dostupne na albanskom, srpskom i engleskom jeziku (u isčekivanju dovoljnog broja sredstava za prevod).

Više članica imaju bolju mogućnost za finansiranje, efikasno planiranje, rukovođenje organizacijama i preuzimanje efikasnih inicijativa za zastupanje

Ove godine, MŽK-a je svojim članicama obezbedila 31 grantova preko Fonda žena Kosova (FŽK). Od njih, sedam Umrežavanje za promene grantova (do 8,000 €) za 14 organizacija koje rade u partnerstvu i 24 pojedinačnih grantova zastupanja (od 3,000 € do 4,000 €) je dano individualnim organizacijama. Umrežavanje za promene grantova je povećalo saradnju između organizacija članica, omogućavajući organizacijama iz različitih regiona Kosova da udruže snage i jačaju svoje inicijative zastupajući zajedno. Na primer, *Shqiponjat e Dardanës* i *Dritarja* su sprovele inicijativu koja se odnosi na osnaživanje žena poljoprivrednica u selima Lipljana i Gračanice; kao rezultat toga, više od 25 žena su uspele da se prijave za

subvencije. Glavni zagovornici MŽK-a u ovoj godini su bili Austrijska agencija za razvoj (AAR) i Kancelarija evropske unije na Kosovu, koji su zajedno ukupno doprineli 128,374 € FŽK-u.

Od jeseni 2012. do 30. decembra 2016. godine, kao rezultat različitih inicijativa članica, 12,506 ljudi je imalo koristi, uključujući osobe sa invaliditetom, ljudе iz ruralnih područja, sa različitim nacionalnostima (Turci, Goranci, Srbi, Romi, Aškalije, Egipćani, Bošnjaci i Albanci), mladi ljudi i penzioneri.

U 2016. godini, osoblje MŽK-a je obezbedilo 157 mentorskih sesija i odgovorilo 776 puta primaocima grantova FŽK-a putem elektronske pošte i telefona. Komitet za razmatranje grantova, koji se sastoji od sedam članova, takođe je doprineo unapređenju kapaciteta članova pregledom svake aplikacije i pružanjem praktičnih saveta. To je pomoglo članicama MŽK-a da podnesu snažnije aplikacije Fondu žena Kosova, kao i drugim donatorima. Najmanje 60 organizacija članica su se prijavile drugim donatorima, od kojih je 48 dobilo finansijsku podršku za svoje inicijative.

Pored toga, do 30. decembra, članice MŽK-a, su uz poršku Fonda žena Kosova postigle sledeće rezultate u 2016. godini:

- *Shqiponjat e Dardanës* i *Dritarja* su sprovele inicijativu "Osnaživanje žena poljoprivrednica u selima Liplljana i Gračanice" u vrednosti od 7,492€. One su obavestile 168 žena i 7 muškaraca o načinima prijavljivanja za razne subvencije i grantove. Kao rezultat toga, do danas su se 25 žena poljoprivrednica prijavile u Ministarstvu poljoprivrede, stočarstva i ruralnog razvoja (MPSRR) za subvencije. Jedna žena je već dobila koristi od subvencija. Osim toga, *Shqiponjat e Dardanës* je dala priliku 10 žena poljoprivrednicama da prodaju svoje proizvode na maloprodajnom tržištu u Prištini.

- Udruženje za obrazovanje i brigu o porodici i *Gruaja Hyjnore* su sprovele inicijativu "Edukovana žena, zdravo društvo" u vrednosti od 7190€. One su takođe sprovele istraživanje o zdravlju žena u opštinama Gnjilane i Đakovica. Pored toga, 441 žena i devojaka iz osam sela su obaveštene o zdravlju, uključujući reproduktivno zdravlje, seksualno prenosive bolesti i neželjenu trudnoću.
- Centar za promociju prava žena je sprovedlo inicijativu "Podizanje svesti i žena i devojaka o njihovim prava na zdravstvenu zaštitu" u vrednosti od 2,988€. Ova organizacija je uspešno zagovarao na Odeljenju za zdravlje u opštini Drenica, kako bi se omogućilo 35 žena da urade test iz mamografije i 19 žena da urade papa test iz sela Štutica, Trstenik i Godance. Organizacija je uspešno zagovarala u bolnici Instabul medicine, i kao rezultat toga, šest žena sa nekoliko zdravstvenih problema je imalo koristi od besplatnih usluga. Osim toga, 35 žena je dobilo besplatne lekove sa spiska esencijalnih lekova. Prilikom sprovođenja svog projekta, CPPŽ je organizovao i sesije za podizanje svesti o zdravstvenoj zaštiti, od kojih je 86 osoba imalo koristi.
- The Women's Wellness Centre (Centar za blagostanje žena) kroz inicijativu "Podizanje svesti društva o posledicama rodno zasnovanog nasilja, obaveštavajući 60 žena i muškaraca službenika iz različitih institucija i 280 učenika iz osnovnih škola o posledicama rodno zasnovanog nasilja. Ova inicijativa je podržana u vrednosti od 2,980€.
- Partneri Centar za upravljanje konfliktom i Aureola kroz inicijativu "Zagovaranje za prava žena na imovinu i nasleđstvo" su obavestili 158 žena, devojaka i mlade osobe o ženskim pravima na imovinu i nasleđstvo. Četiri slučaja kršenja prava na imovinu i nasleđstvo su otkrivena, koja su dobila pravnu pomoć. Ova inicijativa je podržana u vrednosti od 7,604€.

- *Prehja* je sprovela inicijativu "Zajedno protiv nasilja u porodici" u vrednosti od 2,938€. Kroz ovu inicijativu uspela je obavestiti 1,500 žena, muškaraca, mladića i devojaka i zvanične predstavnike institucija o posledicama rodno zasnovanog nasilja i Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici. Pored toga, oni su nadgledali četiri sesije na način kako bi pratili sudske postuke koji se odnose na preispitivanje i donošenje presuda za slučajeve nasilja u porodici i podigli svest među službenicima relevantnih institucija.
- Returned Women's Association 'Nas Dom' (Udruženje žena povratnika „Naš dom“) u sklopu projekta "Uvođenje rodne ravnopravnosti u planiranje budžeta na lokalnom nivou" je nadgledalo rad mehanizama za rodnu ravnopravnost u četiri opštine: Novo Brdo, Štrpc, Klokoč i Parteš. Predstavnici lokalnih institucija, civilno društvo i poslovni sektor (60-80) iz ove četiri opštine su bili svesni važnosti novog Zakona o ravnopravnosti polova (Zakon br.05/L-020). Pored toga, organizacija je uspostavila saradnju i sporazum između opštine Kamenica i četiri gore pomenute opštine, koje se odnose na institucionalizaciju rodne perspektive u lokalnom budžetu (Rodno odgovorno budžetiranje (ROB), ravnopravnost polova, itd.). Ova inicijativa je podržana u vrednosti od 2,936€.
- Centar za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece 'Liria' i 'Legjenda' su poduzele inicijativu " Podizanje položaja žena u procesima rodnog budžetiranja" u vrednosti od 7,780€. Kroz ovu inicijativu one su uspele obavestiti 147 službenika iz opštine Gnjilane i Vitija o važnosti ROB-a. Pored toga, službenici su obučeni o ROB-u i integraciji rodne ravnopravnosti u planovima, politikama i projekatima na opštinskom nivou. Glavna tema obuka su bili ROB i metodologija integracije ravnopravnosti polova, i

načini na koje se mogu sprovesti na opštinskom nivou. Pored toga, službenici iz dve pomenute opštine su posetili Opštinu Kamenica da saznavaju kako da institucionalizuju ROB.

- Organizacija osoba sa mišićnom distrofijom Kosova i Vizionarska žena XXI veka, sproveli su inicijativu „Poboljšanje pozicije žena koje se staraju o članovima porodice sa invaliditetom“, u iznosu od €7,827.50. Oni su radili u Prizrenu i svim selima Hasa, kako bi poboljšali pristup uslugama pruženim od opštine, za osobe sa mišićnom distrofijom i za njihove porodice. Tokom ove inicijative, bili su angažovani u podizanju svesti u zajednici urbanih i ruralnih zona, za položaj ljudi sa mišićnom distrofijom. Oni su takođe stvorili i priručnik „Društvo i pristup lica sa ograničenim sposobnostima“.
- Kosovski centar za razvoj i opštinsku integraciju (KCDMI) sproveo je inicijativu „Ekonomsko osnaživanje mladin (diplomiranih) iz manjinskih zajednica Roma, Aškalija i Egipćana, u opštini Đakovica, posebno za žene ovih zajednica“, u iznosu od €2,980. Zbog situacije manjinske zajednice u Đakovici, KCDMI je održao obuke „Pravo na zapošljavanje“, osnažujući tako 61. mlađih žena i muškaraca. KCDMI je uspešno zastupao da kancelarija uključi rečenicu u raspisanim konkursima gde se eksplicitno ohrabruju mlađe žene da se prijave, u pravcu unapređivanja polne jednakosti unutar lokalne izvršne vlasti. Uz njihovu podršku, 14. studenata je apliciralo na raznim radnim mestima, većina njih po prvi put. Jedna žena se zaposlila u opštini, u Kancelariji za zajednice i povratak kao Koordinator za integraciju zajednica.
- Fondacija za obrazovanje i razvoj, preduzela je inicijativu „Ekonomsko osnaživanje žena“. Organizacija je radila u opštini Štrpc, sa 14. žena iz albanske i srpske zajednice. Oni su održali obuke i posebne sesije sa svim korisnicima o pisanju svojih ličnih planova poslovanja. Nakon obuke, oni su zajedno

zastupali u relevantnim institucijama (sa svojim završenim planovima poslovanja) kako bi imali povoljnije uslove i korist od državnih subvencija na Kosovu. Za ovu inicijativu, dobili su €2,855.

- Kod obrazovanja, sproveo je inicijativu „Žene takođe mogu proizvesti prihod iz poljoprivrede“ u iznosu od €2,999. Oni su organizovali obuke o „Pripremi aplikacija i dokumentacije za grantove i državne subvencije“, gde je 38. žena iz sela Graštica, Makovac i Lukare takođe imalo koristi. Sem obuka, oni su takođe pružali pojedinačne sesije za žene koje su želele da se prijave i zajedno su zastupali u relevantnim institucijama za žene poljoprivrednice, kako bi imali povoljnije uslove i koristi od državnih subvencija na Kosovu. Jedna od glavnih dostignuća njihovog zastupanja je da je jedna žena postala deo „Pokretne pijace“ u Prištini, kako bi promovisala i prodavala svoje proizvode.
- Asocijacija gluvih žena je primenila inicijativu „Žene u zdravstvenoj nezi“, sa iznosom od €2,966. One su podigli svest 22. gluvih devojaka i žena vezano za važnost njihove zdravstvene nege. Sem obuka, one su takođe zagovarale lokalnim javnim institucijama za bolju zdravstvenu negu za gluve žene u Prizrenu.
- NVO Venera, primenila je inicijativu „Imovinska prava“ preko podizanja svesti 66. žena, muškaraca devojčica i dečaka iz opštine Peć, vezano za imovinska i nasledna prava žena. Oni su takođe pružili direktnu pomoć osam ženama koje su želele da registruju svoju imovinu ili nasleđe. Od njih, jedna žena je registrovala svoju imovinu na njeno ime a sedam njih su još uvek u postupku. Za ovu inicijativu, oni su dobili €2,944.
- Asocijacija žena za ljudska prava u Mitrovici, radila je na podizanju kapaciteta 22. odbornica iz četiri opština: Leposavić, Zvečan, Zubin Potok i Severna Mitrovica. Oni su održali obuku o komunikaciji,

javnom govoru i liderstvu. Takođe su održali i četvoro-danu radionicu o strateškom planiranju i izradili su nacrte za četiri strateška plana za gorepomenute opštine. Za ovu inicijativu, dobili su €3,000.

- NVO Dita je sprovela inicijativu „Promovisanje ženskih imovinskih i naslednih prava i njihovo osnaživanje“ u iznosu od €2,968. NVO Dita je podigla svest 116. žena, muškaraca, devojčica i dečaka iz Gnjilana i drugih sela o imovinskim i naslednim pravima žena.
- Zaštiti Svoja Prava (Protect Your Rights (PYR)), primenio je inicijativu „Zaštita žrtava nasilja u porodici u opštini Dečani“. PYR je radio u pravcu poboljšanja kako institucije tretiraju žrtve nasilja u porodici, kroz nadziranje sudskih ročišta i razmatranja slučajeva nasilja u porodici u opštini Dečani. Oni su takođe održali 26. sastanaka za zastupanje kod lokalnih institucija, kako bi povećali efikasnost odgovornih institucija za zaštitu žrtava nasilja u porodici. Sem toga, PYR je takođe radio i na podizanju svesti društva o posledicama nasilja u porodici i metodama izveštavanja. Za ovu inicijativu, oni su dobili €2,865.
- Speranza je sprovela inicijativu „Obrazovanje i podizanje svesti o nasilju u porodici“, u iznosu od €2,929. Speranza je podigla svest 13 devojčica i žena o posledicama nasilja u porodici i načinima izveštavanja.
- Vita Jeta je sprovela inicijativu „Osteoporozu i zdravlje žena u trećem periodu života“. Organizacija je uspešno zastupala kod Kosovske Asocijације za Osteoporozu, za dobijanje i određivanje DXA uređaja. Sa ovim uređajem, oni su pružili kontrolu osteoporoze za 315. žena i muškaraca. Tokom ove inicijative, žene su zastupale za bolje zdravstvene usluge i za više medicinskih centara koji pružaju kontrole osteoporoze. Za ovu inicijativu, dobili su €2,965.

- Ruka ruci je sprovela inicijativu „Razvijanje polnih politika u opštini Mamuša“, u iznosu od €2,944. Ruka ruci je izradila nacrt Akcionog plana za ravnopravnost polova, za godine 2017-2019, koji je usvojen od strane Skupštine opštine Mamuša.
- Moderna Žena je sprovela inicijativu „Ne samo broj“. Oni su radili na podizanju kapaciteta za žene u politici i procesima donošenja odluka, pružajući obuke za 42. žena i devojaka iz Prizrena. Oni su takođe dali mogućnost devojkama da zastupaju za svoje potrebe, radeći direktno sa odbornicama. Za ovu inicijativu, dobili su €2,581.
- Rikotta i Udruženje žena Gore, u saradnji su sproveli inicijativu „Više imovinskih i naslednih prava“ u iznosu od €5,952. Oni su podigli svest 60. žena i devojaka iz Prevalca, vezano za ženska prava na imovinu i nasleđe. Oni su takođe pružili i pravnu pomoć ženama koje su želele da registruju svoju imovinu ili nasleđe.
- Artpolis je preduzeo inicijativu da organizuje festival „FemArt“, u iznosu od €2,900 i pružio je kreativan, visoko kvalitetan prostor za umetnice da pokažu svoju umetnost, inspirisan na društvene probleme. FemArt je obrazovao publiku o društvenim problemima kojima se kosovske žene i umetnice iz regionala suočavaju. (ADA)
- Aktivne žene Đakovice i Inicijativa za integraciju zajednica, sproveli su inicijativu „Osnaživanje žena kroz podizanje svesti o imovinskim i naslednim pravima u opštini Đakovici i Dragašu“, u iznosu od €6,650. Sem podizanja svesti, ove dve organizacije su pružile i pravne savete za razne ljudе. Od njih, 8 supružnika je upisalo zajedničku imovinu u opštini Đakovici i 6. drugih slučajeva je pokrenuto. Pravna

podrška je takođe pružena za dve žene koje su dobile socijalno stanovanje preko sigurne kuće u opštini Đakovica. (ADA)

- Vatra i Naš Raj, primenili su inicijativu „Prava žena na imovini i nasleđu“ u iznosu od €6,100. Ove dve organizacije su podigle svest i pružile pravnu pomoć ženama iz opštine Uroševac i Lipljane. Tokom perioda sprovođenja projekta, uz njihovu podršku, osam žena je uknjižilo svoju imovinu i dva slučajeva su pokrenuta vezano za imovinska i nasledna prava. (ADA)
- Inicijativa za poljoprivredni razvoj na Kosovu i Ženski Centar ATO, sproveli su inicijativu „Ekonomsko osnaživanje i izgradnja kapaciteta žena u ruralnim oblastima u opštini Vučitrn“, u iznosu od €6,900. Preko ovog projekta, tri žene su se prijavile za grantove u opštini Vučitrn i jedna žena je dobila grant za osnivanje voćnjaka malina. Štaviše, pet žena je zaposleno od 10. koje su bile registrovane u Kancelariji za Zapošljavanje. (ADA)

Povećan kapacitet osoblja MŽK-a

MŽK-a je nastavila da pruža mogućnosti svom osoblju da unapredi svoje kapacitete u 2016. godini:

- 1) U aprilu 2016. godine, Gresa Rahmani, pravni savetnik je prisustovala jednodedeljenoj studijskoj poseti organizovanoj od strane Kvinn till Kvinn (KtK) u Briselu, što je rezultiralo do poboljšanja sposobnosti zagovaranja na nivou EU-a.
- 2) U periodu od 24-26. oktobra 2016. godine, rodni analitičar Iliriana Banjska i Koordinator projekta za MŽK, Gentiana Murati su učestvovali u obuci za umrežavanje organizovane od strane KtK-a o tome

kako se prijaviti za sredstva EU-a, što rezultuje povećanjem kapaciteta za finansiranje u pisanju prilagođenih EU predlog projekata.

- 3) U periodu od 17-24 avgusta, Donika Kastrati je učestvovala na Evropskom forumu Alpbach (EFA) u Austriji gde je učestvovala u raznim diskusijama, sa posebnim osvrtom na pitanja rodne ravnopravnosti u složenim društвима. Isto tako, od 30. septembra do 9. oktobra, Donika je pohađala obuku koju organizuje Organizacija za bezbednost i saradnju u Evropi (OEBS) za mlade žene sa Kosova i Srbije, čiji je cilj da se ojača učešće mlađih žena u politici i odlučivanju njihovom edukacijom o dijalogu, pomirenju i saradnji.
- 4) Donjeta Morina je prisustvovala radionici u Švedskoj o rodno odgovornom budžetiranju, u organizaciji Organizacije za bezbednost i saradnju u Evropi.
- 5) Nerina Guri je prisustvovala radionici o ravnopravnosti polova, rodnom budžetiranju i pridruživanju EU u Švedskoj, u organizaciji KtK-a.
- 6) Elizabeta Murati je pohađala feminističku letnju školu, u organizaciji KtK-a
- 7) Nekoliko zaposlenih MŽK-a je dobilo posao mentorstva.

Poboljšana klima finansiranja za organizacije za ženska prava

Iako se nekoliko inicijativa zagovaranja mogu preduzeti na dobrovoljnoj osnovi, OCD na čelu sa ženama su i dalje potrebna sredstva za mnoge aspekte njihovog važnog posla. Održivi aktivizam prema ženskim pravima zahteva resurse i MŽK-a nastavlja svoje napore ka mobilizaciji dovoljnih sredstava od domaćih i

međunarodnih aktera radi održavanja ženskog pokreta na Kosovu i šire. U tom pogledu, MŽK-a je nastavila da sarađuje sa Udruženjem za žene u razvoju (UŽR) i njenim međunarodnim zagovaranjem u vezi sa obezbeđivanjem sredstava za rad aktivista za ženska prava, organizacija i pokreta. U Briselu u oktobru mesecu, MŽK-a je predstavljena ispred Evropske komisije (EK) susednim i zemljama u proširenju, kao i predstavnicima iz sedišta Generalnog direktorata Evropske komisije za susedstvo i pregovore o proširenju (GD EKSP), Generalnom direktoratu za međunarodnu saradnju i razvoj (GD MSR) i Evropska služba za spoljne poslove (ESSP), kao model fonda za dostizanje grupe za prava žena koje ne mogu da imaju pristup resursima i pružanje holističkog pristupa u podršci njihovom radu.

Poboljšana implementacija zakonskog okvira o nasilju u porodici, uključujući institucionalni odgovor u pomaganju lica koje su pretrpele nasilje

MŽK-a će raditi na ovom cilju u narednim godinama.

Sproveden plan MŽK-a o prikupljanju fondova

MŽK je nastavila sa prikupljanjem fondova u 2016. godini i bila je u stanju da obezbedi većinu resursa potrebnih za napredak u sprovođenju svoje strategije ove godine.

POVEĆANJE UČEŠĆA ŽENA U POLITICI I ODLUČIVANJU

Dugoročni cilj ovog programa je da žene aktivno učestvuju u politici i odlučivanju na opštinskom i nacionalnom nivou. MŽK-a je ostvarila napredak ka postizanju ovog cilja, kao što sledeći ishodi i rezultati prikazuju.

Povećano je i poboljšano učešće žena u politici i odlučivanju na opštinskom i nacionalnom nivou prema Zakonu o ravnopravnosti polova

Ako žene aktivno učestvuju u politici i odlučivanju na opštinskom i nacionalnom nivou, broj žena koje učestvuju i kvalitet njihovog učešća se mora poboljšati. Ka ostvarenju ovog cilja, 837 različitih žena građana je učestvovalo u politici i procesu donošenja odluka preko inicijative članica MŽK-a. Istovremeno, kvalitet učešća je poboljšan, demonstriran na pitanjima koja su razmatrana između žena i zvaničnika. MŽK-a je ostvarila napredak ka tom rezultatu kroz sledeće rezultate u 2016. godini.

Grupe za zastupanje rodne ravnopravnosti (GZRR) uspostavljene i funkcionalne u 27 opština i na nacionalnom nivou

U 2014. godini, članovi GZRR-a su uspostavili Kosovski lobi za ravnopravnost polova (KLRP). Članovi su odlučili da muškarci i mladići koji podržavaju jednaka prava za žene i muškarce takođe mogu da se pridruže ovoj grupi. U ovom trenutku, lobi grupe postoje u 27 opština.

U periodu od 1-3. aprila, 115 žena iz oblasti politike, civilnog društva i opštinskih službenika za rodnu ravnopravnost (SRR) je učestvovalo na sastanku KLRP-a organizovan u Draču, u Albaniji. Tokom ovog trodnevnog sastanka, razgovarano je i naučeno kako se zakonodavstvo EU-a primenjuje na Kosovu i šta je trebalo da se postigne kroz Akcioni plan EU-a za uspostavljanje rodne ravnopravnosti za period 2016-2020. Oni su radili u deset različitih grupa, gde su razgovarali, te zatim predstavili svoje preporuke, koje će biti kratko uključene u politiku MŽK-a koja je objavljena u decembru 2016. godine. Od ovih preporuka, MŽK-a će steći više znanja o potrebama i prioritetima žena i devojaka. Lobističke grupe su takođe podelile svoja dostignuća rezultata inicijativa zagovaranja preduzetih u njihovim opštinama u 2015. godini koje se odnose na rodnu ravnopravnost. Oni su nakon toga planirali inicijative za 2016. godinu.

U periodu od 6-17. septembra, oko 58 predstavnika žena iz oblasti politike i civilnog društva su se okupile na dvodnevnom lobističkom sastanku u Prizrenu, na Kosovu. Lobističke grupe su razmenile svoja dostignuća do danas, i fokusirale se na predstavljanje novih inicijativa zagovaranja za 2017. godinu. One su takođe razgovarale o učešću žena u 2017. godini na lokalnim izborima, kao i da se 50% kvota primene kao što je predviđeno Zakonom o ravnopravnosti polova.

Oko 34 učesnika je prisustvovalo trećem lobističkom sastanku, koji je održan 19. novembra u Prištini. Sastanak se fokusirao na ulogu žena u procesu pristupanja EU, na kojem su lobističke grupe dale komentare i preporuke o nacrtu predloga praktične politike. Ove preporuke su korišćene da bi se završili radovi koji su lansirane u decembru 2016. godine.

Unapređen kapacitet žena u politici da se zalažu za ženske prioritete

Gore navedeni sastanci lobija su takođe doprineli kapacitetu žena u politici da se zalažu za prioritete žena, pružajući primere najbolje prakse i unapređenja njihove postojeće veštine zastupanja. Tokom godine, izvršni direktor MŽK, Igbale Rogova, je održala 217 mentorske sesije sa lobi grupama širom Kosova. Ovi sastanci služe da osposobe članove lobija u njihovom zalaganju za prava žena i rodnu ravnopravnost putem individualnih sastanaka. Važno je naglasiti da MŽK ne posmatra ili tretira članove lobija kao članove političkih partija, već kao lidere u svojim opštinama. Izvršni direktor MŽK je prisustvovala i na njihovim događajima, promovisala njihove inicijative, podržala ih u tekućim inicijativama u zalaganju, pridružujući im se na sastancima sa lokalnim zvaničnicima u vezi sa raznim pitanjima i pomogla u prevazilaženju bilo kog problema koji se pojavio u njihovim planiranim zalaganjima ka rodnoj ravnopravnosti.

U okviru institucionaliziranja RRB, MŽK je trenirala i nadgledala 22 žene službenice u okviru Ministarstva trgovine i industrije (MTI), 14 žena službenica u Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja (MŽSPP) i jednu službenicu u opštini Đeneral Janković u vezi sa uključivanjem RRB u njihovom procesu planiranja budžeta (dodatne informacije u nastavku). Ovo može doprineti planiranju budžeta koji će više zadovoljiti potrebe i prioritete žena.

Inicijative preduzete od strane 22 organizacije članica MŽK, podržane od strane KŽF ove godine, su uključile 837 žena u procesima donošenja odluka, kao što su sastanci sa lokalnim organima i zalaganja. Za neke žene, ovo je bio prvi put da su ikada bile uključene u procesima odlučivanja.

MŽK je blisko sarađivala i sa Agencijom za ravnopravnost polova pri Kabinetu premijera Kosova (ARP) i GEO-som na opštinskim i ministarskim nivoima radi identifikacije izazova sa kojima se suočavaju i diskusija o potencijalnim načinima za prevazištenje tih izazova. Lekcije naučene iz ovih iskustava se uključuju u novom planu i programu za GEO-s, razvijen od strane MŽK uz finansijsku podršku GIZ-a, koji se sprovodi od strane Kosovskog instituta za javnu upravu (KIJU) a počinje 2017. godine. Ovo će uključiti veštine zastupanja za GEO-s radi pokretanja prioriteta žena kao deo procesa donošenja odluka.

Poboljšana svest o važnosti usklađivanja Zakona o ravnopravnosti polova sa izbornim zakonima

MŽK je ove godine nastavila da se zalaže za značaj usklađivanja Zakona o rodnoj ravnopravnosti sa važećim izbornim zakonima. To je učinjeno davanjem preporuka ovog usklađivanja u podacima MŽK za Izveštaj EK o Kosovu za 2016. godinu, Nacionalni program za sprovođenje SSP-a, u drugim politikama i na sastancima sa zvaničnicima na Kosovu. MŽK je takođe predložila ovo usklađivanje u narednoj izradi predloga praktične politike koji uključuje perspektive kosovskih žena za pristupanje u EU.

Žene u politici, žene na čelu NVO i žene birači više komuniciraju i sarađuju o pitanjima koje žene smatraju prioritetima

Putem lobija i članica MŽK, žene u politici, civilno društvo i žene birači su sarađivali u vezi sa pitanjima koja su bila važna za njih u 2016. godini. Lobi se u bliskoj saradnji sa ženama biračima iz njihovih opština zalagao u vezi sa pitanjima koje su žene smatrale prioritetom za ovu godinu.

Zastupanje pokrenuto o pitanjima koje žene smatraju prioritetima

U 2016. godini, politike koje je MŽK pregledala iz rodne perspektive pružila je zvanične podatke, uključuju:

1. Nacrt koncept dokument za regulisanje penzija
2. Nacrt zakon o izmenama Zakona o radu
3. Nacrt zakon o izmenama i dopunama Zakona o penzijskim šemama koji finansira država
4. Nacrt zakon o tretiranju izgradnje bez dozvole
5. Nacrt nacionalne strategije za imovinska prava i Akcioni plan
6. Revizija Nacionalnog plana za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju
7. Nacionalna strategija protiv nasilja u porodici i Akcioni plan 2016-2020
8. EU Dijalog o procesu stabilizacije-pridruživanja Kosova (DPSP) o poljoprivredi, ruralnom razvoju, šumarstvu, ribarstvu i sigurnost hrane među ostalim dokumentima instrumenata EU za pridruživanje

9. Srednjoročni pregled Indikativnog dokumenta strategije za Kosovo
10. Program Evropske reforme (PER) za Kosovo
11. Izveštaj EK o napretku Kosova 2015 pregledan iz rodne perspektive radi informisanja Izveštaja o zemlji 2016
12. Izveštaj EK za Kosovo za 2016
13. Izmene i dopune Krivičnog zakonika Kosova
14. Budžetski cirkulari i nekoliko budžetskih dokumenata (kao što je opisano u sledećem delu)

Preko MŽF, MŽK je podržala i 47 zalaganja izvršenih od strane deset članica MŽK, koja su detaljnije navedena u prethodnom delu ovog izveštaja. Prema ovim rezultatima, MŽK je poslala i nekoliko pisama zagovaranja zvaničnicima ove godine.

Poboljšana institucionalizacija rodno ravnopravnog budžeta

Rodno ravnopravno budžetiranje (RRB) je važno ne samo za povećanje i poboljšanje učešća žena u donošenju odluka, već i za efikasnu i ravnopravnu raspodelu javnih sredstava. To može dovesti da planiranje i izvršenje budžeta vlade, kao i trošenje javnog novca bude inkluzivnije, efektivnije, transparentno i pravičnije. MŽK u saradnji sa AAR i Američkom agencijom za međunarodni razvoj (USAID) Partnerstvo za razvoj (PR) su nastavili da rade na lokalnom i centralnom nivou ka institucionalizaciji RRB ove godine.

Poboljšani kapaciteti ciljanih službenika da sprovedu RRB

U 2016. godini, dva ministarstva i jedna opština su pomognuta od strane MŽK da uključe RRB u svojim procesima planiranja budžeta. Ukupno, 88 zvaničnika na centralnom i lokalnom nivou su obučeni i nadgledani. Osobe koje su obučene i / ili nadgledane su bili finansijski službenici, šefovi finansija u opštinskim upravama, generalni sekretari ministarstava, predstavnici odeljenja u ministarstvima, odeljenja, agencije, kao i GEO. Od 88 službenika, 39 (22 žena i 17 muškaraca) su nadgledani i obučeni u Ministarstvu trgovine i industrije (MTI), 30 (14 žena i 15 muškaraca) u Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja (MSPP) i 19 u opštini General Janković (žena i 18 muškaraca). Kao rezultat toga, kapaciteti službenika su primetno porasli, demonstrirani u meri u kojoj su opština General Janković, Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT), MTI i MŽSPP uključile rodnu analizu u svojim budžetskim dokumentima sa podacima MŽK. Opština Kamenica i Đakovica su održivo nastavile da integrišu RRB u svom procesu planiranja budžeta. Podržan od strane KŽF, Legenda i Centar za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece „Liria“ su pokrenuli slične inicijative u opštinama Gnjilane i Vitina (vidi gore).

Konkretnе preporuke za poboljšanje RRB predstavljene relevantnim zvaničnicima ka institucionalizaciji RRB

Zbog zagovaranja i nadgledanja MŽK, sledeći uspesi su postignuti ka institucionalizaciji RRB:

- Ministarstvo finansija (MF) je objavilo budžetski cirkular 2017/01 da upozna budžetske organizacije o strukturi rashoda za 2017. Ono je dalo definiciju i šablone svim ministarstvima i opštinama u skladu sa svojim zakonskim obavezama za sprovođenje RRB.

- Opština Kamenica je nastavila sa integracijom RRB u svom srednjoročnom budžetskom okviru 2016-2018. Oni su integrisali rodno razvrstane podatke, rodno osetljiv jezik i planiranje RRB u budućnosti.
- Opština Đakovica je takođe nastavila sa integracijom RRB u svom srednjoročnom budžetskom okviru 2016-2018.
- Opština General Janković je integrisala RRB u svom srednjoročnom budžetskom okviru 2017-2019 po prvi put ove godine. Oni su integrisali rodno osetljiv jezik u celom dokumnetu sa podacima iz MŽK.
- MIT I MŽSPP su dodali rodno razvrstane podatke u svojim prvim nacrt budžetima za 2017 upućeni MF i posvetili se implementaciji preporuka datim od strane MŽK (oni se mogu pronaći u istraživačkim izveštajima o rashodima ovih ministarstava koji su dostupni online).
- MF se obavezala da promoviše primere MIT I MŽSPP kao najbolje prakse za druge centralne i lokalne budžetske organizacije.
- MŽK, u saradnji sa ARR, nastavlja sa zastupanjem u okviru MF ka prilagođavanju šablona budžeta koje koriste budžetske organizacije na takav način da će zahtevati rodno razvrstane podatke i pokazatelje učinka. MŽK se zalaže da to bude integrisano kao deo tekućih reformi javnih finansija.

MŽK je takođe objavila tri izveštaja istraživanja u 2016. godini, *Budžetiranje za bolje obrazovanje*, *Budžetiranje za ravnopravnost polova u trgovini i industriji* i *Budžetiranje za bolju životnu sredinu*. Ovi izveštaji uključuju nekoliko preporuka koje imaju za cilj da podrže odgovarajuća ministarstva u planiranju

svojih rashoda sa većom rodno osetljivom perspektivom. Podržan od strane KŽF, Udruženje žena povratnica „Nas Dom“ je počelo sa inicijativom RRB na lokalnom nivou (za više informacija, vidi: „Izgradnja kapaciteta MŽK, gornji deo).

POBOLJŠANJE PRISTUPA ŽENA KVALITETNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Dugoročni cilj ovog programa je da „žene dobiju pristup i imaju povoljnu, kvalitetnu zdravstvenu negu“. MŽK je ostvarila napredak ka postizanju ovog cilja kao što sledeći zaključci i rezultati ilustruju.

Državni službenici i zdravstvene ustanove su imale više odgovornosti za rešavanje kršenja prava žena na zdravstvenu zaštitu

MŽK će objaviti izveštaj istraživanja u januaru 2017. godine. Na osnovu njenih preporuka, MŽK će se zalagati, podržavajući zdravstvene ustanove ka unapređenju prava žena na zdravstvenu zaštitu.

Više žena i devojčica su svesne svojih prava i važnosti pristupa zdravstvenoj zaštiti; više žena je svesno kako da otkrije znakove raka

Udruženje za obrazovanje i brigu o porodici i Gruaja Hyjnore su sprovedli podizanje svesti u opština Gnjilane i Čakovica, Udruženje Gluvih Žena u opštini Prizren, Centar za Promovaciju Ženskih Prava u

opštini Gllogovac, dok je Vita Jeta radila u opštini Priština uz podršku MŽF (za više informacija, vidi: odeljak gore o: „Izgradnja kapaciteta 'MŽK'). MŽK će nastaviti sa kampanjama o podizanju svesti o pravima žena i devojaka u pristupu zdravstvenoj zaštiti, nakon objavljinanja pomenutog izveštaja.

Postoji istraživanje o zdravstvu koje dokumentuje kršenje ženskih prava na zdravstvenu zaštitu

U 2016. godini, sprovedeno je istraživanje bez presedana o pristupu kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti na Kosovu. Glavni cilj ovog istraživanja je bio da se ispita koje prepreke postoje u pristupu zdravstvenoj zaštiti i da li se on razlikuju za muškarce i žene. Više od 1300 osoba je ispitano u nacionalnoj anketi domaćinstava obavljenoj u letu 2016. godine, dok je 109 zdravstvenih radnika i ključnih aktera intervjuisano. Studenti iz Koledža Dartmouth, Univerzitet u Prištini i mnogi nacionalni i međunarodni volonteri su pomogli u radu i analizi na terenu. Konačni izveštaj će biti lansiran 14. decembra 2016. godine.

Više javnih službenika, žena, devojčica i muškaraca su svesni ženskih prava na zdravstvenu zaštitu i kršenje ženskih prava na zdravstvenu zaštitu

MŽK će nastaviti sa organizovanjem kapanja za podizanje svesti nakon objavljinanja izveštaja.

Više žena pristupa kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti

Centar za Promociju Prava Žena se uspešno zagovaralo kod Ministarstva za Zdravlja kako bi se olakšalo doношење mamografa za 35 žena i izrada PAP test za 19 žena iz 19 sela Stutica Tersteniku i Godanci.

Pored toga, 35 žena su imale koristi i doobile spisak osnovnih lekova. Vita Jeta je uspesno zagovarala kod Asocijacije za Osteoporozu Kosova za korišćenje DXA uređaja, preko kojeg je 315 osoba kontrolisano besplatno.

Žene i devojčice su svesnije svojih prava na zdravstvenu zaštitu i značaj pristupa zdravstvenoj zaštiti

Dana 29. oktobra, Centar za borbu protiv raka dojke „Jeta-Vita“, je bila domaćin svog godišnjeg informativnog i kulturnog marša protiv raka dojke. Učesnici su marširali, uzvikujući 'rano otkrivanje jednako preživljavanju', jačajući moral i podižući svest o raku dojke na Kosovu. Marš je organizovan pod pokroviteljstvom bivše predsednice Kosova, gospođe Atifete Jahjaga, a okupio je stotine građana, uključujući osoblje MŽK i druge organizacije, kao i predstavnike državne visokog nivoa.

Podržan od strane KŽF-a, Centar za promociju prava žena je takođe organizovao sesije za podizanje svesti o zdravstvenoj zaštiti od kojih je 86 ljudi imalo koristi. Takođe, podržan od strane Fonda, Udruženje za obrazovanje i brigu o porodici i *Gruja Hyjnore* su informisali 441 žena i devojaka iz osam sela o njihovom zdravlju. Seanse za podizanje svesti su organizovane od strane Asocijacije Gluhih Žena , tokom kojih 22 gluvih žena i devojaka su informisane o važnosti zdravstva. Organizacija Vita Jeta je osim besplatnih kontrola za 315 osoba iz opštine Priština pružila i sesije za podizanje svesti za istu bolest.

Više žena zagovara za njihova prava na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu

Uz podršku KŽF-a, šest inicijativa zagovaranja je preduzeto od strane organizacija članica MŽK-a: Centar za promociju ženskih prava se zalagao za pružanje usluga mamografije za tri dana ženama sa sela preko

sastanaka sa direktorima zdravstvenih ustanova u Glogovcu i ambasadora Turske na Kosovu, kao i mnogih drugih. Kao rezultat toga, više od šest žena je dobilo zdravstvenu uslugu iz bolnice Istanbul. I Udruženje za obrazovanje i brigu o porodici i *Gruaja Hyjnore* su održali informativne sastanke u Đakovici i Gnjilanu sa zdravstvenim odeljenjima, centrima za socijalni rad (CSR), lekarima i direktorima bolnica, prilikom čega su obavešteni o cilju otvaranja kancelarije za ginekološko savetovanje za mlade žene; ginekolozi su ponudili takvo savetovanje tokom celog projekta. Osim ovih organizacija i Vita Jeta je uspesno zagovarala kod Asiocijacije za Osteoporozu Kosova za korišćenje DXA uređaja, preko kojeg je 315 osoba kontrolisano besplatno. U narednoj godini, MŽK će u bliskoj saradnji sa svojim članicama koristiti nalaze svog istraživanja da bi nastavila da se zalaže za pravo žena na kvalitetnu zdravstvenu zaštitu.

ŽIVOT BEZ RODNOZASNOVANOG NASILJA

Dugoročni cilj ovog programa je da žene i devojke žive život bez rodno zasnovanog nasilja. MŽK je ostvarila napredak ka postizanju ovog cilja, kao što će sledeći ishodi i rezultati pokazati. MŽK je ove godine bila fokusirana na zalaganju sprovođenja preporuka proizašlih iz istraživanja prošle godine.

Poboljšana implementacija zakonskog okvira o nasilju u porodici, uključujući institucionalni odgovor u pomaganju lica koje su pretrpele nasilje

Nakon nalaza izveštaja *Nema više opravdanja*, MŽK je povećala svoje napore u podizanju svesti među građanima da prijave nasilje u porodici i o zakonskom okviru koji im pomaže da reše pitanje nasilja u porodici. Štaviše, MŽK je pozvana da vodi obuke za različite javne aktere u oblasti nasilja u porodici, ka poboljšanju implementacije pravnog okvira za nasilje u porodici. Dana 25. januara, MŽK je pozvana da organizuje obuku o nasilju u porodici za socijalne radnike u Popravnim i probacionim službama u tretiranju počinilaca nasilja u porodici.

MŽK je deo Grupe za bezbednost i rodove, ko-predsedava podgrupu o nasilju u porodici. Ova grupa se sastoji od brojnih aktera sa kojima je MŽK sarađivala u zalaganju za poboljšanje implementacije relevantnog pravnog okvira. To je uključivalo zalaganje za usvajanje nove Nacionalne strategije o nasilju u porodici 2016-2020.

Postoje prateći izveštaji nadgledanja o implementaciji zakonskog okvira za nasilje u porodici, kao i svest o stepenu nasilja u porodici

U novembru 2015. godine, MŽK je objavila iscrpan izveštaj o nasilju u porodici na Kosovu, pod nazivom *Nema više opravdanja: Analiza stavova, učestalosti i institucionalni odgovor na nasilje u porodici na Kosovu*. On uključuje pregled implementacije zakonskog okvira do danas. Ovo je nastavak studija

istraživanja iz 2008 pod nazivom *Sigurnost počinje kod kuće* i ocenjuje promene koje su se dogodile od tada. Sledеći izveštaj ће biti objavljen u 2017. godini.

Institucije i drugi akteri svesni stepena do koga je zakonski okvir o nasilju u porodici implementiran

MŽK je konstantno organizovala inicijative zalaganja u cilju povećanja svesti o nasilju u porodici (vidi dole). Putem obuka koje su organizovane za predstavnike institucija (kao što su korektivni i probacioni službenici), MŽK je nastojala da podrži institucije u poboljšanju njihove performanse u primeni pravnog okvira o nasilju u porodici.

Članice MŽK su angažovane u zalaganju za sprovođenje zakonskog okvira o nasilju u porodici

MŽK je sarađivala sa nekoliko svojih članova, među ostalim akterima, da se zalažu za sprovođenje pravnog okvira (vidi dole).

Poboljšana je performansa i kvalitet usluga prihvatišta, posebno u pogledu rehabilitacije i reintegracija

MŽK je nastavila da se zalaže za održivo finansiranje prihvatišta i na centralnim i opštinskim nivoima i poboljšala praćenje kvaliteta usluga. Dana 30. juna, MŽK je zajedno sa ostalim partnerima u Grupi za bezbednost i rodove sastavila dva pisma i uputila Ministarstvu rada i socijalne zaštite (MRSZ) i MF-u, sugerijući da bi oba ministarstva trebalo da podrže prihvatišta održivim sredstvima, kako bi pružili usluge žrtvama nasilja u porodici.

Tokom posete Ulrike Lunaček, potpredsednik Evropskog parlamenta i specijalni izvestilac za Kosovo u Parlamentu EU, Kosovu u novembru, izvršni direktor MŽK je putovala sa njom do opštine

Đakovica da poseti dva prihvatilišta koja rade u Đakovici i Peći. Tokom sastanka su razgovarale o različitim izazovima sa kojima se suočavaju prihvatilišta.

Svest i pažnja u rešavanju rodno zasnovanog nasilja je poboljšana među zvaničnicima i građanima, uključujući nasilje u porodici, silovanje i seksualno uzinemiravanje

Ostvaren je progres kao što pokazuju sledeći rezultati.

Više građana je informisano o zakonskom okviru i svojim pravima, uključujući muškarce

MŽK je imala više od 90 nastupa u pisanim, TV i društvenim medijima, kako bi slala poruke o nasilju u porodici i podizala svest među građanima i zvaničnicima. MŽK je uključivala različite aktere u kreiranju strategija zalaganja u podizanju svesti na temu nasilja u porodici. Članovi, umetnici, grafički dizajneri, stručnjaci društvenih medija, aktivisti za ljudska prava i akademici su pozvani da razgovaraju o tome koje korake treba preduzeti kako bi se povećala svest građana i zvaničnika. Tokom 2016. godine, MŽK je sarađivala sa drugima da bi organizovala četiri velika javna događaja. Prvi događaj „One Billion Rising“ je organizovan u bliskoj saradnji sa „ARTPOLIS“. Drugi događaj, protest 8. marta „Nema više opravdanja“ je organizovan u bliskoj saradnji sa Inicijativom mladih za ljudska prava, Univerzitet u Prištini, Centar za rodne studije, CEL, 'ARTPOLIS', kosovski Centar za rodne studije i *Feminizmi Shqiptar*. Treći događaj,

protest „Dosta izgovora“ je sproveden zajedno sa aktivistima iz *Feminizmi Shqiptar* zajedno sa ostalim predstavnicima organizacija članica MŽK. Četvrti događaj, poslednji protest je organizovan kao deo '16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja'. MŽK je uključila muškarce i žene u svim svojim aktivnostima javnog zalaganja, kao što se vidi da je stotina građana učestvovalo u četiri protesta ove godine.

U cilju daljeg proširenja inicijative o prijavljivanju seksualnog uznemiravanja, MŽK u bliskoj saradnji sa Open Data Kosova i Girls Coding Kosovo su dizajnirale aplikaciju za android telefone, koja može da pomognu građanima da prijave seksualno uzneniranje u realno vreme, u trenutku kada se ono dešava. Članovi MŽK,, kao što je ARTPOLIS, su stalno radili tokom 2016. godine sa državnim univerzitetima da se podigne svest profesorima i studentima u borbi protiv seksualnog uznemiravanja, putem foruma i javnih rasprava.

Postoje poboljšane politike i procedure za rešavanje seksualnog uznemiravanja

Na osnovu preporuka koje proističu iz istraživanja objavljenog u 2016. godini, MŽK je nastavila sa zastupanjem kako bi se bolje odgovorilo seksualno uznemiravanju. Nakon publikacije istraživanja, MŽK je pokrenula proceduru da ima posebnu jedinicu u okviru Kosovske policije koja će u budućnosti biti specijalizovana da se bavi slučajevima seksualnog uznemiravanja. Kapetan Tahire Haxholli iz jedinice protiv nasilja u porodici u Kosovskoj policiji je obećala da će se u budućnosti jedinica koju ona predstavlja direktno baviti slučajevima seksualnog uznemiravanja.

Dana 3. novembra, nakon što je obaveštena da se Krivični zakonik menja, MŽK je poslala pismo Ministru pravde, tražeći da se promene odredbe Krivičnog zakonika u pogledu seksualnog uznemiravanja, tako da Krivični zakonik obuhvati specifičnu, jasnu i konciznu definiciju o tome šta je seksualno uznemiravanje u skladu sa standardima za ljudska prava u Konvenciji o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (KEODŽ) i EU, koji se direktno primenjuju na Kosovu.

Uspostavljena koordinacija među ženama liderima NVO-a, javnim institucijama i drugim radnim mestima ka instaliranju poboljšanih mehanizama za izveštavanje i istraživanje slučajeva seksualnog uznemiravanja

Pokretanjem aplikacije *Ec Shlire* (Slobodno šetajte), građani mogu lakše da prijave seksualno uznemiravanje i službenici mogu koristiti ove informacije u budućnosti da bolje prate i rešavaju slučajeve seksualnog uznemiravanja. Rad ARPOLIS-a sa javnim univerzitetima ima za cilj da poboljša svoj odgovor na seksualno uznemiravanje. Pored toga, u istraživačkim izveštajima objavljenim ove godine, MŽK je preporučila da javne institucije imaju jasnije procedure koje definišu seksualno uznemiravanje i kako se može prijaviti.

Poboljšana institucionalna i javna podrška za osobe koje su pretrpele seksualno nasilje tokom rata

MŽK je ostala aktivan član Nacionalnog saveta predsednika za žrtve seksualnog nasilja tokom rata sve dok je okončala svoj mandat u aprilu 2016. godine. Savet je okupio predstavnike ključnih ministarstava, civilnog društva i međunarodne aktere ka poboljšanju, bolje koordiniranom odgovoru. Savet je osnovan kao odgovor na zabrinutost žena koje su pretrpele seksualno nasilje, nakon razgovora između predsednice Jahjaga i žena, koje je omogućila MŽK u prethodnim godinama. MŽK je nastavila da bude deo radne grupe formirane od strane MRSP kao naslednik ovog Saveta. MŽK je nastavila i svoje zagovaranje u vezi sa uspostavljanjem zvanične komisije koja će pregledati prijave za naknadu štete i podršku vlade preživelim ženama. U tom smislu, MŽK je nastavila sa zalaganjem za finalizaciju podzakonskih akata koji će omogućiti ženama koje su pretrpele seksualno nasilje tokom rata da traže naknadu štete i podršku države.

Od oktobra, MŽK je učestvovala u koordinacionim sastancima MRSZ sa organizacijama koje rade na podršci osobama koje su pretrpele seksualno nasilje tokom rata. Ovi redovni sastanci sa MRSZ su omogućili koordinaciju između organizacija i u procesu uspostavljanja zvanične komisije koja će razmotriti zahteve za naknadu štete. Izvršni direktor MŽK je članica Veća za pregled prijava za članove Komisije. Nadamo se da će ovaj proces biti uskoro završen i da će izabrani članovi zvanične komisije imati obuku pre početka pregleda aplikacija preživelih.

Poboljšala se MŽK i njene članice koje su uključene u procesima ka obezbeđivanju institucionalne i javne podrške za lica koja su pretrpela seksualno nasilje tokom rata

MŽK je blisko sarađivala sa svojim članicama organizacije Kosovskog centra za rehabilitaciju žrtava torture (KCRŽT), Medica Kosova, Medica Đakovica i Centra za promociju prava žena da se zalažu za usvajanje kvalitetnih podzakonskih akata koji se odnose na zaštitu žena koje su pretrpele seksualno nasilje u toku rata (vidi gore). Ovo je uključivalo nekoliko zvaničnih sastanaka radne grupe tokom kojih su MŽK i njeni partneri pružili savete o osmišljavanju podzakonskih akata kako bi se sačuvala dobrobit i anonimnost osoba koje su bile žrtve seksualnog nasilja. MŽK se takođe zalagala za MF kroz MRSZ da izdvoje dovoljno sredstava za planirane usluge i podršku osobama koje su pretrpele seksualno nasilje u ratu.

UNAPREĐENJE EKONOMSKOG OSNAŽIVANJA ŽENA

Dugoročni cilj ovog programa je: pružanje istih ekonomskih mogućnosti za žene i muškarce kod kuće i u javnoj oblasti.

Više žena osigurava zaposlenje

MŽK je postigla napredak ka ovom dugoročnom cilju kako bi žene imaju jednak pristup mogućnostima zapošljavanja na Kosovu.

Institucije i ključni faktori svesniji o stepenu rodne diskriminacije na radnom mestu na Kosovu i načinu njegovog rešavanja

MRSZ je na čelu radne grupe koja postavlja završne radeve na izmenama i dopunama Zakona Kosova o radu. U tom kontekstu, ministar Arban Abraši je tražio od MŽK-a da pruži svoj doprinos tom procesu. Kao odgovor, MŽK je sprovedla brzo istraživanje da bolje razume diskriminaciju na poslu i uticaj postojećih odredaba za odsustvo i porodiljsko na žene, muškarce, porodice, poslodavce i državu. Radilo se na metodi mešovitog istraživanja koje je obuhvatilo analizu postojećeg relevantnog pravnog okvira, pregled prakse u drugim zemljama, direktno istraživanje jednog jednostavnog slučajnog uzorka od 400 poslodavaca (privatnog, javnog i civilnog društva) u 30 opština, i istraživanje je obuhvatilo 1..301 žena i 374 muškaraca. Na osnovu toga, MŽK je iznela preporuke, uključujući i za nove šeme zajedničkog roditeljskog odsustva koje uključuju više plaćeno odsustvo za očeve i koje daju porodicama mogućnost da izaberu kako da podele odsustvo, plaćene pauze za dojenje i kvalitetnu negu deteta tako da se roditelji

mogu vratiti na posao. Nakon objavljivanja dobijenog izveštaja *Postići ravnotežu*, MŽK se zalagala za svoje preporuke. MŽK je bila uključena u radnoj grupi o izmenama i dopunama zakona i preporuke MŽK su zabeležene u najnovijem Izveštaju UNDP-a o humanom razvoju. MŽK se pridružila Ekonomskom forumu žena, kojim je predsedavao Riinvest, gde sarađuje sa drugim akterima u daljem zalaganju za promenu politika u rešavanju rodne diskriminacije na poslu.

Pristupačnija mogućnost brige o deci na raspolaganju

MŽK je sprovedla i objavila ovo istraživanje godine na zahtev, snabdevanje i mogućnosti za proširenje dostupnosti zaštite dece na Kosovu, pod nazivom *Ko brine o deci?* Istraživanje ispituje pokrivenе i otkrivene zahteve za usluge brige o deci na Kosovu; dostupnost usluga javnih i privatnih ustanova; i različite perspektive zainteresovanih strana u pogledu mogućnosti za uspostavljanje održivih usluga za brigu o deci. Istraživanje je obuhvatilo slučajnu anketu domaćinstava od 491 nezaposlenih žena sa decom; anketu sa 519 zaposlenih žena i muškaraca; intervjuje sa 61 poslodavaca; intervjuje sa 51 javnih i privatnih obdaništa; i intervjuje sa javnim službenicima. Preporuke su objavljene i na televiziji i na društvenim medijima, a MŽK planira da nastavi zalaganje za sledeću godinu.

Dalji institucionalni i privatni kapaciteti sektora za zapošljavanje žena na poslovima

Među preporukama u izveštaju *Ko brine o deci?*, MŽK je ohrabrilu aktere iz privatnog sektora da povećaju dostupnost nezi deteta u ili u blizini svojih preduzeća u cilju poboljšanja dobrobiti svojih radnika, povećanja produktivnosti i pružanja jednakih mogućnosti za svoje muške i ženske zaposlene u vezi sa brigom o deci. To bi direktno doprinelo povećanju mogućnosti da žene nađu posao u privatnom sektoru. Pored toga, amandmani za koje se MŽK zalaže za Zakon o radu će doprineti stvaranju povoljnog okruženja za poslodavce da zapošljavaju žene. U svojim izveštajima o RRB, MŽK je takođe iznela preporuke za afirmativne akcije koje će se koristiti za zapošljavanje većeg broja žena u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova.

Više žena ima pristup svojim pravima na nasledstvo i imovinu

Jednake mogućnosti na nasledstvo i imovinu su od ključnog značaja za ekonomsko osnaživanje žena. Ove godine, MŽK je postigla napredak ka povećanju broja žena kao vlasnika imovine. Više žena i muškaraca su upoznati o svojim pravima i informisani o tome kako da registruju imovinu kao jedini ili suvlasnik.

Više građana je svesno prava žena na nasledstvo i imovinu

Ove godine MŽK je pokrenula kampanju podizanja svesti pod nazivom: „Moja kuća, moje pravo“. [Shtëpia ime, E drejtë ime]. Zajedno sa ARTPOLIS-om, organizovano je šest forum pozorišnih predstava u različitim opštinama na Kosovu, sa ciljem da se podigne svest o jednakim pravima žena na imovinu. One neguju diskusiju među ženama i muškarcima svih uzrasta o značaju imovinskih prava žena. Članice

MŽK su sprovele i vrata do vrata inicijativu za podizanje svesti unutar porodice, sustajući se sa 5.011 žena i muškaraca. Podržane od strane MŽK, Aktivne Žene iz Đakovice su, u saradnji sa Inicijativom za integraciju zajednica, informisale 350 žena i muškarca iz opštine Đakovica i Dragaš o njihovim pravima na imovinu i prava na nasleđivanje, a pet žena je registrovalo svoju imovinu. Isto tako, partneri Centar za upravljanje konfliktima, Partneri-Kosova u saradnji sa Aureola, podigla je svest 150 žena i muškaraca o značaju jednakih prava na imovinu i prava na nasleđivanje za žene i muškarce. Organizacija Varta u saradnji sa organizacijim Naš Raj je dala svoj kontribut i podigla svest 601. žena i muškaraca u opštini Lipljane i Uroševac na polju prava žena na imovinu i vlasništvo. Organizacija Dita je informisala 116. žena i muškaraca iz opštine Gnjiane vezano za isto pitanje. Organizacija Rikotta i Gora su u partnerstvu radile na podizanju svesti vezano za prava žena na imovinu i vlasništvo u opštini Prevalac. Takođe, organizacija Venera, koja je radila u opštini Peć, podigla je svest 64. žena i muškaraca o više pomenutoj temi.

Više žena preduzima korake kako bi dobile pravo na nasledstvo i imovinu

Nakon napred navedenih sastanaka, MŽK i njene članice su podržale najmanje 76 žena da pokrenu registraciju svoje imovine na njihovo ime. Podržane od strane KŽF-a, pet žena je registrovalo svoju imovinu u toku sprovođenja projekta Aktivnih žena Đakovica i Inicijative za integraciju zajednica. Isto tako, kao rezultat pokušaja Partnera Kosova da podigne svest i registraciju imovine, mlada žena iz Podujeva je podnела svoj slučaj sudu i nastavlja sa drugim pravnim postupcima da traži svoje pravo na nasleđivanje imovine.

Držanje relevantnih službenika odgovornijim pri poštovanju prava žena na nasledstvo i imovinu

Podržane od strane KŽF, Aktivne Žene Đakovice, u saradnji sa Inicijativom za integraciju zajednica, su pratile deset slučajeva nasleđivanja imovine u Đakovici, dve sednice u Osnovnom sudu u Đakovici, dve u kancelariji notara i četiri u katastarskoj kancelariji. U međuvremenu, dve sednice u katastarskoj kancelariji su praćene u Dragašu. Tokom nadgledanja, efikasnosti i efektivnost sudske sednice u Osnovnom sudu u Đakovici, u vezi oblasti nasleđivanja i imovinskih prava, i u kancelariji notera i katastarskoj kancelariji su poboljšani i uspostavljene su solidne osnove da se pridržavaju zakonskih odredaba koje imaju za cilj unapređenje imovinskih prava žena, zasnovane i na obavezama koje proizilaze iz važećih zakonskih propisa, poboljšajući i jačajući institucionalne kapacitete za pružanje rodno zasnovane, kvalitetne usluge.

Poboljšani pristup žena resursima u okviru porodice

MŽK nije radila na tome direktno tokom 2016, pored drugih aktivnosti koje su veće pomenute.

Poboljšane mere u kojoj politike i programi EU-a uključuju poboljšanu polnu perspektivu

MŽK je ostvarila napredak ka ovom cilju, kao što je prikazano na sledećem rezultatu.

Poboljšan nadzor iz ugla polne perspektive u vezi sa politikama i programima EU-a na Kosovu

EU nudi finansijsku pomoć zemljama kandidatima, kao i zemljama potencijalnim kandidatima. S obzirom da je Kosovo zemlja potencijalni kandidat, ona takođe prima IPA sredstava. U 2016. godini, MŽK je pomagala linijskim ministarstvima i Delegaciji EU na Kosovu u integriranju rodne perspektive u IPA akcionim dokumentima i sektorskim planskim dokumentima (SPD). MŽK je takođe podržala kancelariju EU, Ministarstvo za evropske integracije i linijska ministarstava u unapređenju svojih kapaciteta da integrišu rodna pitanja u ovim dokumentima. Osim toga, MŽK je pružila tehničku podršku Kancelarije EU na Kosovu u kreiranju svog Akcionog plana za rodnu ravnopravnost 2016-2020.

Pored toga što prisustvuje i zalaže se da rodna perspektiva bude uključena, na nekoliko EU konsultacija sa civilnim društvom i zvaničnim sastancima, MŽK je dala svoj doprinos podacima za Izveštaj EK za Kosovo 2016 iz rodne perspektive. Isto tako, podaci su obezbeđeni za integraciju rodnih pitanja u Nacionalnom programu za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPSSP) i Agendi Evropske reforme (ERA) za Kosovo. Pored toga, MŽK će lansirati tri nova dokumenta u decembru 2016 o tome kako je pridruživanje EU uticalo na rodnu ravnopravnost u drugim zemljama za naučene lekcije za Kosovo, indeksa EU o rodnoj ravnopravnosti i perspektive kosovskih žena za pristupanje EU. Dalje, 13. decembra MŽK u uskoj saradnji sa Lobijem, lansirali su tri radova koji imaju za cilj informisanje o procesu pridruživanja Kosova u Evropsku Uniju (EU), iz rodne perspektive. Prvi rad „Kako može uticati pridruživanje EU-u na ravnopravnost polova na Kosovu?“ ima za cilj da preko statističke analize i kvalitetnih informacija, razmotri pitanje kako je pridruživanje EU-u uticalo na jednakost polova u drugim

zemljama. Autori su pokušali da, što se tiče polne ravnopravnosti, stvore iskustva drugih zemalja kao pouku za Kosovo u njenom procesu pridruživanja EU-u. Drugi rad, „Stvaranje indeksa ravnopravnosti polova na Kosovu“, analizira koje podatke Kosovo trenutno ima na raspolaganje, u pravcu stvaranja Indeksa ravnopravnosti polova na Kosovu. Kao i treći rad, „Šta očekuju žene od Procesa pridruživanja Kosova EU-u?“, rezimira glavne prioritete koji su podignuti od strane žena civilnog društva i žena u politici na Kosovu, tokom održanih konsultacija kroz celu 2016. godine.

PROCENA RADA MŽK

Na svakom sastanku i obuci koji su organizovani ove godine, članovi MŽK-a su procenili rad MŽK-a kroz upitnike kompletirane na kraju svake godine (kompletni rezultati dostupni po zahtevu).

Nakon toga, tokom godišnjeg sastanka MŽK-a, preko anonimne ankete, članovi su procenili rad MŽK-a u 2016. godini veoma pozitivno. Oni su pomenuli da su preko sastanaka naučili mnoge stvari koje će im pomoći da postignu svoje interese i da poboljšaju svoj rad kao organizacije. Članovi su procenili sastanke MŽK-a kao „korisnim“ i „veoma korisnim“ i rad osoblja kao „veoma dobrim“. Takođe, finansijeri MŽK-a su procenili rad MŽK-a veoma pozitivno. U nastavku su neki od komentara:

“*Korisno jer su radili naporno za dobrobit društva – član;*

“Veoma uspešno, zato što smo u toku procesa koji se dešavaju opšteno“ – član;

“Tokom sastanaka, svako je imao mogućnost da izrazi svoja mišljenja. Ja sam stekla smelost da izrazim svoja mišljenja“ – pojedinačni član;

“Osoblje MŽK-a je veoma dobro informisano i kooperativno tokom aktivnosti“ – pojedinačni član;

“Ključna dostignuća MŽK-a su podizanje učešća žena u politici, borba protiv nasilja zasnovanom na polu i ekonomsko osnaživanje žena“ – donator;

“Hvala vam za rad i brigu koju pokazujete prema nama. Želim vam sreću i uspešan rad“ - član

“Ključna dostignuća MŽK-a su proširenje Mreže Kosovskih žena i zastupanje u NATO-u“ – član

MŽK FINANSIJSKI IZVEŠTAJ ZA 2016. GODINU

Sledeći finansijski i revizioniran izveštaj sadrži informaciju od 31. decembra 2016. godine.

Donors	Projects	Carried over from 2015	Funds received 2016	Total funds 2016	Expenditure 01.01.2016-31.12.2016	Grants to KWN members 01.01.2016-31.12.2016	Total Expenditure	Balance to be carried over for activities on 2017
Austrian Development Agency 8299-01/2014	Advancing Women's Rights Initiative (15.12.2014-30.12.2017)	63,665.91	189,800.00	253,465.91	77,347.59	40,356.00	117,703.59	135,762.32

External Action of the European Union 2014/352-636	Strengthening Women-led Civil Society Organizations in Kosovo (01.01.2015-31.12.2016)	4,541.08	73,921.99	78,463.07	38,938.91	39,524.16	78,463.07	
KWN Sustainability fund	Co-financing - Strengthening Women-led Civil Society Organizations in Kosovo (01.01.2015-31.12.2016)				12,726.07		12,726.07	
External Action of the European Union	Strengthening the role of Women's Civil Society Organizations in Promoting					47,069.05	77,449.32	37,300.00

2014/354-401	Women's Human Rights and Political Participation (01.01.2016-31.12.2017)	114,749.32		114,749.32	30,380.27			
Austrian Development Agency	Co-financing - Strengthening the role of Women's Civil Society Organizations in Promoting Women's Human Rights and Political Participation (01.01.2016-31.12.2017)		10,179.00				10,179.00	
Kvinna till Kvinna	Strengthening the role of Women's		2,577.00				2,577.00	

	Civil Society Organizations in Promoting Women's Human Rights and Political Participation (01.01.2016-31.12.2017)			2,577.00	2,577.00		
Netherlands Embassy in Kosovo	Strengthening the role of the Women's Civil Society Organizations in Promoting Women's Rights PRI/15/MAT RA/22	1,150.00		1,150.00	1,150.00	1,150.00	

Kvinna till Kvinna	"Further gender equality in Kosovo's EU Accession Process" - project number – KO01SID16-31004, for the period 01 October - 31 December 2016	10,512.25	49,778.00	60,290.25	59,133.94		59,133.94	1,156.31
Kvinna till Kvinna	"Further gender equality in Kosovo's EU Accession Process" - project number –		20,746.00					20,746.00

	KO01SID16-31005, for the period 01.01.2017-31.12.2018			20,746.00				
GIZ GMBH 83207641	Legal and Administrative Reform in Kosovo 21.09.2015-30.03.2017	4,375.00	5,470.00	9,845.00	9,845.00		9,845.00	
EU Office in Kosovo IPA	Gender Mainstreaming Assistance for IPA2016 Programming in Kosovo. Implementation		27,957.50	27,957.50	7,545.38		7,545.38	20,412.12

	17.12.2015 - 30.06.2018							
USAID/Chemonics	Gender responsive budgeting C3-05-2016 Implementation 22.02.2016-31.10.2016		39,146.70	39,146.70	39,146.70		39,146.70	
OPEN Data Kosovo	Ec Shlirë – Sexual Harassment Reporting App” 2016		4,557.00	4,557.00	4,557.00		4,557.00	
National Endowment for Democracy	Oral History 01.02.2015-31.01.2016		4,526.80	4,526.80	4,526.80		4,526.80	

East West Management Institute	Oral History 01.02.2015- 31.01.2016	2,041.07		2,041.07	2,041.07		2,041.07	
SwissContact PPSE	Property Rights Project 01.04.2016- 30.11.2016		27,446.00	27,446.00	21,689.00	2,900.00	24,589.00	2,857.00
SwissContact PPSE	Care Economy 01.04.2016- 30.09.2016		21,263.73	21,263.73	21,263.73		21,263.73	
Dartmouth University	Health Research 01.04.2016- 30.09.2016		4,445.43		4,445.43	4,445.43		4,445.43
UNDP	Health Research 01.04.2016- 30.09.2016		4,500.00	4,500.00	4,500.00		4,500.00	

WHO	Health Research 11.07.2016- 30.07.2016		2,712.00	2,712.00	2,712.00		2,712.00	
Heart and Hand Foundation	Sustainability Fund		877.10	877.10	877.10		877.10	
East West Management Institute / Individual international membership & Altrusa	Sustainability Fund		2,912.15	2,912.15	2,912.15		2,912.15	
East West Management Institute / Individual international	Sustainability Fund		2,257.73	2,257.73	2,257.73		2,257.73	

membershi p								
Individual donations and membershi p fee	Sustainability Fund		13,020.00	13,020.00	220.00		220.00	
KWN memBERSHI P FEE		2,541.75	1,120.00	3,661.75	3,661.75		3,661.75	
Total		203,576.38	509,214.13	712,790.51	364,633.62	129,894.21	494,482.83	218,233.75

KOSOVO WOMEN'S NETWORK (KWN)
RRJETI I GRUPEVE TË GRAVE TË KOSOVËS (RRCGK)

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To: EXECUTIVE MANAGEMENT OF KOSOVO WOMENS NETWORK (KWN)
PRISHTINA

Opinion

We have audited financial statements of "Kosovo Women Network (KWN)" (the Company), which comprise the statement of financial position as at 31 December 2016, and the statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flow for the year then ended, and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.
In our opinion, the accompanying financial statements present fairly, in all material respects, (or give a true and fair view) of the financial position of the Company as at 31 December 2016, and (e) its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRSs).

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Company in accordance with the International Standard on Auditing (ISA) 1, the auditor's Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) together with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in Kosovo, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Key Audit Matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in our audit of the financial statements of the current period. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters.

Continuity

The financial statements have been prepared on an ongoing concern basis, the management is not aiming at the liquidation or termination of their activity for the next 12 months.
The audit did not identify the existence of events or conditions which create doubts about the ability of the ongoing continuation of the organization's activity.

Information other than Financial Statements

Information, financial or non-financial, differing from the audited financial statements and the report of the auditors on those statements included in the annual report of the entity and inconsistent material of the financial statements or the recognition provided by the author during the auditing process, each of which can hurt the reliability of the Financial Statements and the auditors report on the consolidated financial statements, have not been identified.

Responsibilities of the Management and Those Charged with Governance for the Financial Statements

The Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with IFRSs, and for such internal control as the management determines it is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.
In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as an ongoing concern, disclosing as applicable matters related to an ongoing concern and using the ongoing concern basis of

**KOSOVO WOMEN'S NETWORK (KWN)
RRJETI I GRUPEVE TE GRAVE TE KOSOVES (RGGK)**

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as an ongoing concern, disclosing as applicable matters related to an ongoing concern and using the ongoing concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Company's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of Financial Statements

Our objectives are to obtain a reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

An audit involves obtaining sufficient appropriate evidence in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than resulting from error. Fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements. If management does not disclose a material uncertainty, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Shemali Syle
Statutory Auditor
Bv. "Syle Hoxha" Nr. 1
10000 Prishtina
Kosovo
Tel: +384 44 156 921
Email: shemalisyte@gmail.com

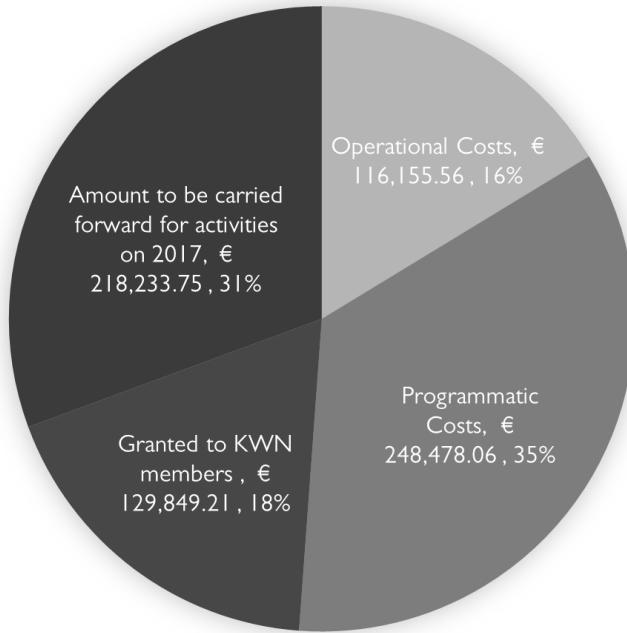
Data
25.03.2017.

Menasi Syle
XHEMALI SYLE
Auditor Statutar
044 156 921, 07946088

PRISEHTINA

KWN Operational and Programmatic Costs by Percentage in 2016

Kao što je prikazano na grafikonu, 16% od troškova MŽK su operativni troškovi i 35% programskega troškova. Ostali troškovi programa uključuju donacije date preko Fonda Žena Kosove u ukupnom iznosu od 18%. Na kraju 2016. godine, 31% se prenose do 2017. godine.

Individualne Donacije	2016
Delina Fico, preko EWMI	214.25
Margen Cuko, preko EWMI	257.11
Vedat Gashi, preko EWMI	257.11
Genc Realty LLC, preko EWMI	257.11
Angelka Arutyunova, preko EWMI	103.58
Alison Greig, preko EWMI	427.36
Frank & Susan Farnsworth, preko EWMI	1,714.04
Pascal Decarpes, preko EWMI	46.57
Ashley VanBuskirk, preko EWMI	31.67

Corvallis Altrusa organization, preko EWMI	1,862.81
Merve Atilla	30.00
Hermonda Kalludra	10.00
Elisabeth Koestli	70.00
Katija Gobles	50.00
Shengyle Bektashi	30.00
Sadete Gerbeshi	30.00
Arlinda Kadriu	30.00
Vlora Bllaca	30.00
Njomëza Zejnullahu	30.00
Nicole Farnsworth	12,800.00
Total	18,281.60

Dodatak 1. Postignuća zagovaranja Lobija za Rodnu Ravnopravnost na Kosovu u 2016. Godini

Grupa	Inicijativa zalaganja	Postignuti rezultati	Promenjene javne politike	Broj inicijativa zalaganja
Prizren	1) Zastupanje u opštini radi investiranja u stvaranju javnog obdaništa (ostvareno) 2) Zastupanje u opštini kako bi imali dve žene na poziciji odlučivanja (ostvareno)	5	1	5

	<p>3) Zastupanje na konsultativnim sastancima sa predsedavajućim ove opštine, da žene koje imaju registrovano poslovanje u Prizrenu budu oslobođene od taksi (ostvareno)</p> <p>4) Zastupanje da više žena vode seoske odbore (ostvareno)</p> <p>5) Zastupanje da 30% direktora škola budu žene (ostvareno)</p>			
Vitina	I) Uključivanje žena koje su glava domaćinstva u Opštinskom pravilniku o porezu, taksama i kaznama, da budu oslobođene od opštinskih taksi za registraciju	5	3	5

	<p>njihove dece u obdaništima (ostvareno)</p> <p>2) Uključivanje pozitivnih mera za nagrađivanje studentkinja stipendijama u Pravilniku o nagrađivanju stipendijama za studente (ostvareno)</p> <p>3) Uključujući pitanje podizanja ženskog zastupanja u seoskim odborima u Pravilniku o funkcionisanju seoskih odbora (ostvareno)</p> <p>4) Implementacija rodno odgovornog budžetiranja na lokalnom nivou (ostvareno)</p> <p>5) Preporuke o podizanju zastupanja žena u obrazovanju, predstavljene u</p>		
--	--	--	--

	Direkciji za obrazovanje u opštini (ostvareno)				
Glogovac	Zastupanje na savetodavnim sastancima sa predsedavajućim ove opštine, da žene koje uknjiže imovinu na svoje ime ili parovi koji zajednički uknjiže imovinu, budu oslobođeni od administrativnih taksa (ostvareno)				
Priština	Zastupanje za Administrativno uputstvo br. 03/2016 da se uključi oslobođanje od opštinskih taksi za zajedničko				

	uknjiženje imovine (ostvareno)				
Štimlje	1) Kampanja podizanja svesti o raku dojke i ranog otkrivanja (ostvareno) 2) Inicijativa zastupanja o stvaranju kuhinja u školama (ostvareno)	2	0	2	
Mališevu	1) Besplatna registracija dece samohranih majka u javnim obdaništima (ostvareno) 2) Ugrađivanje pozitivnih mera za davanje stipendija za devojčice (ostvareno) 3) Zastupanje kako bi dali prioritet ženama u	4	3	4	

	<p>zapošljavanju i obrazovanju (ostvareno)</p> <p>4) Zastupanje za dodelu subvencija za žene poljoprivrednice (ostvareno)</p>				
Dečani	<p>1) Podizanje svesti među ženama u ruralnim oblastima i u gradu, o nasleđivanju i imovinskim pravima (ostvareno)</p> <p>2) Organizovanje konferencije o ženskim pravima na imovinu i nasleđe, na osnovu zakona Republike Kosovo, radi podizanja svesti među njima i radi zastupanja kod različitih lokalnih institucija u opštini Dečana (na primer, pravnih, sigurnosnih i obrazovnih institucija) (ostvareno)</p>	2	0	2	

Dragaš	<p>1) Zastupanje o polaganju računa vezano za mali broj žena u procesima donošenja odluka; malog broja žena u zdravstvenoj nezi (doktori); malog broja žena u policiji</p> <p>2) Inicijativa zastupanja za podršku (finansijsku); jedne organizacije za žene sa invaliditetom.</p>	0	0	2
Peć	<p>1) Podizanje svesti o nasleđivanju imovine</p> <p>2) Informativna kampanja o raku.</p> <p>3) Zastupanje za decu samohranih majka, kako bi se dao prioritet u davanju stipendija (ostvareno)</p>	1	1	3
Srbica	<p>1) Inicijativa o ostvarivanju mehanizma koordinacije protiv nasilja u porodici.</p>	3	1	3

	2) Inicijativa obeležavanja važnih datuma (Međunarodni dan protiv raka dojke; Međunarodni dan za eliminisanje nasilja protiv žena – 16. dana aktivizma). 3) Inicijativa o podizanju svesti o važnošću pružanja besplatne kontrole sa pokretnom mamografijom u Srbici.			
Lipljane	1) Zastupanje o besplatnom upisivanju dece samohranih majki i očeva u javnim obdaništima (ostvareno) 2) Zastupanje o osnivanju posebne budžetske linije za Službenika za ravnopravnost polova u opštini Lipljane	1	0	2
Vučitrn	I) Podignuta svest o naslednom pravu (ostvareno)	2	0	2

	2) Promovisano poslovanje žena koje su glave domaćinstva (ostvareno)			
Mitrovica	1) Zastupljeno za podeljeno uknjiženje imovina (ostvareno)	1	0	2
Gnjilane	1) Zastupljeno za osnaživanje žena. 2) Zastupljeno za osnivanje besplatnih lekarskih kontrola. 3) Zastupljeno za mogućnost zapošljavanja žena. 4) Zastupljeno za besplatnu kontrolu pokretne mamografije u Gnjilanu.	1		4
Podujevo	Inicijativa zastupanja za podršku samohranih majki.	0	0	1
Istok	Zastupljeno za 1) uknjiženje imovine i 2) ekonomsko osnaživanje žena (ostvareno) 3) da više žena učestvuju	2	0	3

	skupštinskim sednicama (ostvareno)				
Kosovo Polje	I) Preduzeta inicijativa za osnaživanje žena u procesima odlučivanja 2) Zastupljeno za besplatnu registraciju dece samohranih majki i očeva u javnim obdaništima (ostvareno) 3) Zastupljeno za podršku žena u poljoprivredi (ostvareno) 4) Kampanje za podizanje svesti o imovinskim pravima žena. 5) Kampanje za podizanje svesti o raku.	2	0	5	
Uroševac	I) Zastupljeno za besplatnu registraciju dece samohranih majki u javnim obdaništima (ostvareno)	3	0	3	

	2) Zastupljeno za početak mamografskih kontrola (ostvareno) 3) Zastupljeno u opštini za podršku socijalnim slučajevima (ostvareno)				
Novo Brdo	1) Zastupljeno da žene imaju rukovodeću poziciju unutar opštine 2) Zastupljeno za opštinu kako bi imali ženskog ginekologa 3) Zastupljeno za poboljšanu vodu 4) Zastupljeno za snabdevanje javnim prevozom	0	0	4	
Mamuša	I) Akcioni plan o ravnopravnošću polova raspravljan i usvojen od Opštine Mamuše, na osnovu inicijativa zastupanja (usvojena politika)	5	1	6	

	<p>2) Zastupljeno da se omogući ženama pristup na ginekološko savetovanje</p> <p>3) Inicijative podizanja svesti o ranim brakovima, nasilju u porodici, nasilju protiv dece, ekonomskom nasilju</p> <p>4) Zastupljeno u Opštini kako bi instalirali kamere kroz opštinu, u cilju povećanja javne bezbednosti</p> <p>5) Zastupljeno za povećanje dodeljivanja subvencija za žene koje uzimaju porodiljski odmor</p> <p>6) Zastupljeno za finansiranje i sprovođenje raznih projekata za mlade</p>		
--	--	--	--

Klokot	One sa zastupale 1) institucionalizaciju rodno odgovornog budžetiranja u njihovoj opštini i 2) za realizaciju ženskih prava na imovinu.	0	0	2
--------	---	---	---	---

Mreža Žena Kosova

Ul. Hajrullah Abdullahu Br. 25

10000 Priština, Kosovo

+381 (0) 38 245 850

www.womensnetwork.org

info@womensnetwork.org

[Facebook: Kosova Women's Network](#)

Projekat finansiran od strane EU i kojim
upravlja Kancelarija Evropske Unije na Kosovu

